

DOMOVINA

Upravištvo „Domovine“ v Ljubljani, Knafljeva ulica 5
Uredništvo „Domovine“, Knafljeva ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnine za tiskarstvo: Četrtno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za pošto razen Amerike: Četrtno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din. Amerika letno 1 dolar. — Račun pošite hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Lahkomiselni politiki so kakor otroci z vžigalicami

Med nami Slovenci je vedno nekaj ljudi, ki se radi udeležijo velike junake in igrajo z ognjem kakor otroci. Kakor ne smeš dati otrokom vžigalic v roke, da ti ne zažgejo doma nad glavo, tako takim lahkomiselnim in nerazsodnim politikom ne smeš dati možnosti, da bi morda izkušali udeležiti svoje v bistvu otročje, a zato tem nevarnejše načrte.

Med mislečimi Slovenci, ki vidijo malo dalje kakor samo do plank dvoriščne ograje, in med vsemi drugimi dobrimi Jugoslovenci je vzbudila veliko razburjenje vest, da so se znašli tudi med nami Slovenci ljudje, ki so sestavili po vzgledu zagrebških separatistov za Slovence nekako spomenico, ki v petih točkah stavi svoje zahteve glede nas Slovencev. Glavna točka te spomenice je, da naj si Slovenci, Hrvati in Srbi zgradimo po svobodnem sporazumu in na demokratični osnovi državo enakopravnih edinic; ena teh edinic naj bi bila Slovenija. Z drugimi besedami: Jugoslavija naj bi se razdelila v nekako zvezo (federacijo) državice.

Po tej zahtevi bi se torej morali vrniti Slovenci, Hrvati in Srbi v dobo in položaj pred 1. decembrom 1. 1918. ter se na novo pogajati, ali in kako naj se združimo v skupno državo. Ljudje, zbrani okrog dr. Korošca, ki to zahtevajo, si menda žele tistih zmed in zmešnjav in kdo ve, kako bi se šele potem prelevile njihove zahteve.

Kateri Slovenec, ki razsodno misli, si more želeti povratka tistih hudih časov, ko smo komaj rešili pretežen del našega slovenskega naroda s tem, da smo se združili s Hrvati in Srbi!

To ni samo blazna zahteva, nego pravcat zločin nad slovenskim narodom, kar nam najbolj potrjuje dejstvo, da so Jugoslovanci nenaklonjeni listi, zlasti fašistični, z največjo naslado zgrabili to vest in jo na široko obravnavali. Ali bi Koroščeva skupina rada vse prevrnila v državi, da bi tuji začeli zopet upati na povečanje plena na sloven-

ski račun? Ali so ti ljudje, ki to zahtevajo, res tako otročji, da se ne zavedajo, kaj zahtevajo?

Res, v prvem trenutku se taka zahteva občuti skoroda ponižna. Toda če začne misleči človek o njej razmišljati, se mu odgrne vsa dalekosežnost te blaznosti z vsemi posledicami, ki bi morale in ki lahko nastanejo, saj bi povratak v dobo pred 1. decembrom 1. 1918. pomenil pravcat prevrat in popolno negotovost, kaj bi se zgodilo z nami Slovenci.

Taka zahteva najde v času, ko vlada zaradi hude svetovne gospodarske stiske velika nezadovoljnost, seveda hitro nekaj več pristašev, kakor bi jih imela, če bi bilo gospodarsko stanje povoljno. Prav zaradi zlorabe teh hudih časov, ko je človeška razsodnost popustljivejša, je taka zahteva še večji zločin nad ljudstvom. Slovenci smo v naši lepi Jugoslaviji enakopravni z brati Srbi in Hrvati in v današnji krizi, katere valovi so udarili k nam preko mej iz tujine, trpimo vsi enako in moramo vsi enako potrpeti, da se bodo stiske nehale.

Zunanji naši neprijatelji pač komaj čakajo, da bi nastale pri nas zmešnjave, ki bi nas gospodarsko uničile do tal, da bi bili kot trhla vejica, katero lahko zlomi vsako dete. Seveda pa ni misliti, da bi se to zgodilo. Edinstvo Jugoslavije ostane neomajno in vsi zločinski poskusi peščice ljudi, ki bi nas radi vrgli v nesrečo, se bodo razbili ob jeklenem ščitu zavednih in razsodnih Jugoslovenov.

Ogromna večina slovenskega naroda obsoja to politično pustolovščino, ker si ne dovoli, da se ji zažge dom nad glavo in ker je prepričana, da bi ji ga potem nihče ne znal zgraditi boljšega. Slovenski narod ve, da so hudi časi po vsem svetu in da nam izboljšanja ne prinese nikaka čarovnija v obliki osnovnega preurejanja države, nego da naš in ves svet moreta rešiti le trezno delo in potrpljenje.

racije narodnih držav, katerih ena bi bila Slovenija. Proglas se izrečno pridružuje zagrebškim separatističnim sklepom in se tudi s tem postavlja na blazno stališče, da se je treba vrniti glede medsebojnih odnošajev med Slovenci, Srbi in Hrvati v stanje, kakršno je bilo pred zgodovinskim činom zedinjenja dne 1. decembra 1918.

Razumljivo je, da so te ugotovitve izzvale med zborovalci vihar ogorčenja, saj

se vsi trezni Slovenci v polni meri zavedajo, da bi povratak na čas zmed v l. 1918. lahko pomenil konec naše politične in narodne svobode

in da bi enako nevarnost sprožil tudi poizkus razkosanja Jugoslavije s pomočjo federacije. Da je temu tako, priča tudi dejstvo, da so poprej o zagrebških in da zdaj o ljubljanskih separatističnih sklepih z največjo naslado poročajo prav oni tuji listi, ki so vsak dan polni strupenih napadov na Jugoslavijo. Zbor županov pa je pokazal, da slovenski narod nima ničesar skupnega s temi stremiljenji, marveč da jih iz vse duše zavrača. Čuli so se ogorčeni medklici z zahtevami, naj državno oblastvo napravi odločen konec večnemu beganju ljudi. Vsi govorniki so tudi zahtevali, da županska zveza, ki je po svojih članih, županih, gotovo najbolj pooblaščen predstavitelj slovenskega prebivalstva, z jasno in odločno resolucijo pove mnenje Slovencev.

K besedi se je oglašil ljubljanski župan gospod dr. Dinko Puc, ki je obenem podpredsednik Županske zveze. Izjavil je, da je predsedništvo zveze izvedelo za zadevo šele te dni, ko so izšla najprej obsežna poročila v italijanskih in nato še krajša poročila v nekaterih nemških listih. Nato je izvajal med drugimi:

«Moramo si biti na jasnem, kaj pomeni ta resolucija. V bistvu pomeni namreč, da bi razbili to našo državo in ustanovili novo, v kateri naj bi bile prav za prav tri države. Z eno besedo: dr. Korošec se je postavil na stališče, na katero so se pred nekaj časa postavili nekateri gospodje v Zagrebu in rekli, da čin od 1. decembra 1. 1918. ne velja več in da se je treba vrniti v stanje, kakršno je bilo pred tem.

To je grozna beseda. Ako se hočemo postaviti nazaj v tisto dobo, se hočemo postaviti v razpad, v one naravnost strašne razmere, ki jih vsi še dobro pomnimo. Mi bi ostali osamljeni v svetu brez vsake mednarodne zaslombe.

Edino upanje leta 1918. je bilo, da se združimo s Hrvati in Srbi v eno državo, zaradi česar je tudi došlo do čina od 1. decembra 1918. To je pomenilo rešitev slovenstva, popolno svobodo slovenskega naroda in zagotovitev slovenske kulture.

Če bi šli nazaj na stališče pred 1. decembrom leta 1918., bi stali zopet nagi in bosi med svetom in bi čakali ponovno na sporazum s Hrvati in Srbi. Odpovedali bi se mednarodnemu priznanju naše države ter bi ne bili ničesar drugega kakor plen naših nasprotnikov.

Ali naj delamo nov sporazum? Kaj bi pa bilo, če bi do tega sporazuma ne prišlo več? Kaj bi bilo, če bi rekli Srbi, da ga jim ni treba, da imajo že svoj izhod na morje? Ali pa če bi rekli Hrvati, da imajo že svojo samostojno državo? V tem primeru bi Slovenci obviseli v zraku.

Slovenski župani so odločno zavrnilo politiko podiranja

Na občnem zboru naše Županske zveze 7. t. m. se je zbralo iz vseh krajev Slovenije več sto županov in občinskih odbornikov, ki so poleg svojega dnevnega reda sprejeli tudi resolucijo kot krepak in odločen odgovor vsem onim, ki bi radi ovirali priroden razvoj naše države.

Ko je po končanih pozdravnih nagovorih predsednik zveze župan g. Babnik hotel odrediti prehod na dnevni red, se je oglašil g. dr. Pušenjak iz Slovenske Bistrice in opozoril na neko poročilo v tržaškem «Piccolu» od 3. t. m. Z vidnim veseljem poroča ta fašistični list pod naslovom «Za slovensko federativno državo», da se je politična skupina, ki jo vodi dr. Anton Korošec, pridružila v posebnem proglasu zagrebški separatistični resoluciji in da zahteva v okviru federativne Jugoslavije samostojno slovensko državo.

Govornik je vprašal predsedništvo Županske zveze, ali mu je o tem kaj znano in ali smatra za potrebno, da zbrani župani zavzamejo k temu kako stališče.

K isti zadevi se je oglasilo nato še več županov, ki so povedali, da so slične vesti brali tudi v nekaterih drugih listih in da se razpošiljajo tudi pri nas tajni proglesi, ki nosijo podpis dr. Korošca. Pokazalo se je, da gre za nekako ljubljansko resolucijo po vzoru resolucije zagrebških separatistov. V njej se najprej navajajo točke, ki so pač skupne in svete vsem Slovincem in tudi vsem ostalim Jugoslovenom, nato pa se razvija državnopravni program. Glavna zahteva programa je popolna politična samostojnost Slovenije. Da bi se to doseglo, bi bil potreben nov sporazum s Srbi in Hrvati, po katerem naj bi se stvorila državna zveza v obliki fede-

Slovenci vemo, da imamo samo v okviru Jugoslavije v družbi naših prijateljev, močne Francije in držav Male antante, gotovost, da se lahko obranimo in ohranimo.

Lahko je reči, da bomo sami svoji gospodarji in da bomo sami vse uredili tako, da bo prav, toda misliti moramo s pametjo, ali je to sploh združljivo z našimi gospodarskimi koristmi. Igračkanje s federalizmom pomenja klicati nevarnost za obstoj velike in močne Jugoslavije in s tem za narodni obstoj Slovencev. K temu pa pridejo še življenjske gospodarske koristi, ki so take, da bi slovenska zemlja ne mogla obstajati in se razvijati kot sama na sebe navezana gospodarska enota. Ne moremo sami preživljati svojih ljudi. Izvažati moramo izdelke svoje industrije. Sami ne moremo zaposliti izobraženega naraščaja. Vse meje se nam zapirajo. Ali naj se sedaj ločimo po mejah še od Hrvatov in Srbov?

Izgubili smo že dovolj z izgubo Reke in Trsta. Če pa bi se oddelili še od hrvatskih in srbskih pokrajin, bi postalo življenje za nas nemogoče. Po vsem svetu streme za tem, da bi ustvarili čim večja gospodarska ozemlja, mi pa naj bi šli na manjše ozemlje? Če bi to storili, bi se nam lahko reklo, da smo se spri s pametjo.

Izjava dr. Korošca navaja samo reči, ki mi ne moremo sprejeti. Ona tudi ne upošteva dejstva, ki je zelo važno. Prav nič ne omenja rodu Karagjorgjevičev, temveč pušča to vprašanje povsem odprto. Mi pa stojimo na stališču, da je v današnjih razvinih časih samo v osebi našega kralja podano jamstvo za obstoj naše državne skupnosti.

V današnjih razmerah moramo zahvaliti Boga, da imamo takega vladarja in kralja. Zato stojimo na stališču monarhije z rodom Karagjorgjevičev na čelu.

More se govoriti o raznih rečeh, saj tudi mi nismo zadovoljni z vsem in Županska zveza je pokazala, da ostro kritizira razne zakone in uredbe. Toda za to smo tukaj, da izkušamo s svojo pametjo izboljšati razmere. Stojimo na stališču, da je treba v novem gospodarskem življenju zahtevati od države, da se napravi gospodarski načrt za več let, da bomo vedeli, kako gospodariti tudi v bodočnosti. Lahko zahtevamo, da se prenese na banovinske in občinske uprave kolikor mogoče mnogo poslov, toda državna skupnost ne sme biti ogrožena.

Izvajanja ljubljanskega župana dr. Puca, ki so bila ponovno prekinjena z živahnim odobravanjem, so izzvala splošno in viharo priznanje.

Senator g. Ivan Hribar je izjavil, da danes, ko je prišel na zborovanje Županske zveze, niti misliti ni mogel, da bi se moglo kaj takega zgoditi. Skoro nemogoče mu je verjeti, da bi dr. Korošec napravil tako nerodnost. Izjava Koroščeve skupine je tudi greh nad svetovnim mirom. Ako je dr. Korošec v resnici podpisal, kar je bilo navedeno, ni tega storil samo v svojem imenu, temveč tudi v imenu bivše Slovenske ljudske stranke. Zaradi tega je treba ugotoviti, da je dr. Korošec s svojo stranko zagrešil, kar se sploh ne da prav označiti. Ta stranka je s tem stopila med ogroževalce svetovnega mira. Ugotavljamo, da

je zašla skupina, ki ji stoji dr. Korošec na čelu, med največje škodljivce našega slovenskega naroda.

Ugotavljamo tudi, da smo mi, danes tukaj zbrani, prav gotovo poklicani govoriti v imenu slovenskega naroda. Trdno smo prepričani, da tudi v bivši Slovenski ljudski stranki niso vsi ljudje tako zaslepljeni kakor tisti, ki so podpisali omenjeno resolucijo. Naposled je govornik predlagal, naj predsedništvo Županske zveze sestavi primerno resolucijo.

V enakem smislu kakor gg. dr. Puc in senator Hribar je govorilo nato še več zborovalcev. Med drugimi so se oglasili župani g. Jelovčan iz Gorenje vasi, ki je omenjal, kako skrbno stražijo naše meje graničarji iz južnih krajev, g. Tomc iz Moravč, ki je opozarjal, kako g. dr. Korošec sedaj zanika reči, ki jih je sam pomagal ustvarjati, g. Ažman iz Lesc, ki je tudi opozarjal na nedoslednost v politiki dr. Korošca, saj je bil dr. Korošec tisti, ki je odločilno sodeloval pri obeh zgodovinskih činih, 1. decembra l. 1818. in 6. januarja l. 1929., in g. Hočevar z Vrhnike s predlogom, naj se izvoli poseben odbor, da bo takoj sestavil v duhu med razpravo izraženih misli primerno resolucijo.

V odbor so bili izvoljeni župani gg. dr. Lipold, Jereb, Škrbec, Kovačič in Hafner.

Odbor se je takoj sestel v posebni sobi in sestavil resolucijo, ki je bila nato predložena zborovanju, preden se je začela razprava o tajniškem poročilu.

RESOLUCIJA PROTI SEPARATISTIČNIM IZJAVAM SKUPINE DR. KOROŠCA

je bila sprejeta soglasno, z viharim odobravanjem in z velikimi ovacijami Jugoslaviji in kralju. Glasi se:

V času, ko zločinskim nakanam zunanjih sovražnikov Jugoslavije dajejo potuho tudi v domovini nekateri voditelji bivših političnih strank, ki skušajo zlorabiti hudo gospodarsko in socialno preizkušnjo našega naroda, župani vse dravske banovine, zbrani na občnem zboru Županske zveze v Ljubljani, kot predstavniki vseh Slovencev slovesno in odločno izjavljamo:

I.

1. decembra leta 1918. smo Slovenci, Hrvati in Srbi po svobodnem sporazumu opolnomočenih narodnih predstavitev končno in za vedno rešili vprašanje naše državne skupnosti. Zato o tem vprašanju ne pripuščamo nikake razprave več ter odločno odklanjamo lahkomišelnost zahteve, naj bi se vrnili v zmešnjavno stanje negotovosti pred 1. decembrom leta 1918. Obsojamo in pobijamo vsako stremiljenje, ki je naperjeno proti naši državni skupnosti, zlasti zato, ker vidimo v jugoslovenski državni skupnosti edino jamstvo za narodni obstoj vseh Slovencev in za neoviran razmah slovenske kulture in vseh drugih panog našega javnega življenja. Razkosavanje velike Jugoslavije na več majhnih samostojnih edinic bi pomenilo nevarnost za sam obstoj države in s tem nevarnost novega suženjstva Slovencev pod tujim jarmom, obenem pa tudi nevarnost za težko doseženi evropski mir.

Združitev vseh Slovencev je najsvetejši ideal ne le vseh Slovencev, marveč tudi vseh Jugoslovenov. Zato odklanjamo in obsojamo zlorabo tega vzvišenega ideala po posameznih politikah v strankarske svrhe.

II.

Izrekamo kralju Aleksandru in njegovemu kraljevskemu domu neomajno zvestobo in ljubezen ne le zato, ker nam to veleba čut hvaležnosti za večne zasluge, ki so si jih priborili Karagjorgjeviči za osvobodjenje in zedinjenje Jugoslovenov, marveč tudi zato, ker sta kralj Aleksander in njegov dom kot simbol našega narodnega in državnega edinstva najljubši steber in največje jamstvo za obstoj in napredek naše narodne države in s tem tudi za obstoj in napredek Slovencev.

III.

V današnji dobi gospodarske in socialne stiske smatramo za najnujnejše, da se vse sile združijo k skupnemu naporu, kako bomo te stiske srečno in čimprej prebrodili. Gospodarska in socialna preobnova naroda se mora ustvariti s

Mirko Brodnik:

Goljava

(Povest iz naših dni.)

Prvo poglavje.

«Hej, Janez, zapelji na njivo!»

Janez je nategnil vajeti in konj se je zganil. Na njivi so čakale kopice snopja težke pšenice.

Zarjavele roke so pograbile za delo. Snopje je padalo na voz, da ga je bilo na mah meter visoko.

«Anica, zlezi na voz in zlagaj! Podajali ti bomo.»

Iz zlatega klasja se je pokazala rdeča ruta in pod njo lep obrazek. Češnjavordeča usta so se odprla in odkrila dve vrsti belih zob. Razposajeni smeh se je poigraval na licih.

Janez je skočil z voza in ji dal roko, da se je nanjo oprla in zlezla na snopje.

«Le sem, le sem! Počasniti ste!» se je smejala Anica. Toda kmalu ji je bilo teh besed žal. Zdašci jo je snopje kar zasulo.

Kup je zrasel tako visoko, da je stari Kosmač, ki je zadovoljno opazoval pridne žanjice, dejal:

«Dovolj bo!»

«Se malo!» je ugovarjala Anica. «Saj je konj močan.»

Nova ploha snopja jo je zasula. Polagala je drugega k drugemu. Vsa zaverovana je bila v delo in ni opazila, da stoji na robu voza. Še korak nazaj in omahuila je.

Pisano krilo je zaplapolalo v vetru.

Janez jo je prestregel v naročje. Toda breme je bilo pretežko. Zvilo mu je roke in Anica je padla na tla.

«Jej, udarila se je», je zastokala njena mati, stara Smrekarica.

«Saj se nisem», je zavrnila Anica. Ležala je med pšenico in se smejala.

Janez jo je gledal. Gledal kakor še nikoli. Še nikdar se ni zavedel, da je tako lepa.

Ušel ji je pogled k Janezu. Videla je, da jo gleda, zardela je in si naglo popravila krilo. Janez jo je prijel za desnico in ji pomagal na noge.

«Nerodna sem bila», je dejala v zadregi in ni vedela, kam naj se obrne.

«Ali naj potegnem domov?» je vprašal Janez očeta.

«Bom kar sam peljal. Počijte se malo. Pod drevesom čaka kosilo. Kmalu bom nazaj.»

Zlezel je na voz in udaril z bičem. Kmalu nato je voz izginil med drevjem.

Žanjice so povezale še ostalo klasje. Najbolj lačne so šle kar k drevesu.

Kosmačeva kuharica, stara Meta, se je postavila. Sirovih štrukljev jim je skuhalo in nekaj mesa je spekla. Meso je bilo sočno, štruklji zapeljivi. Žanjice, ki so ostale na njivi, so se kešale, da so prišle tako pozno pod drevo. Štrukljev je bilo že silno malo.

Janezu je Meta napravila posebno skledo. Prav za prav je bila namenjena gospodarju. Janez bi bil moral jesti za dva, če bi hotel vse po-

spraviti. Kar silil se je z jedjo. Lačen ni bil preveč, saj se je dopoldne, ko je peljal žito domov, v shrambi založil s poštenim kosom prekaženega in s precejšnjim kosom kruha. Pa vendar ni odnehal.

«Ali ste zdaj vse?» je vprašala Leskovčeva Liza.

«Smrekaric še ni», se je oglasila Korenova Neža.

«Sklede so pa že skoro prazne. Kje se le tako dolgo obirata?»

«Nekaj je še ostalo, pa povezujeta.»

Malo nato sta prišli. Stari se je podaljšal obraz, ko je videla toliko žlic in tako malo štrukljev, mlada pa je samo kislo sladko pogledala.

«Mati, le prisedite!» je menil Janez, «Anica, nate sem pa jaz mislil.»

Blagoslavljal je Meto, da je naložila v njegovo skledo toliko štrukljev. Pomahnil je Anici, naj pride bliže.

«Zate sem jih jaz spravil», je rekel in odložil žlico.

Zleknil se je v travo in se zagledal v veje nad seboj. Toda ne za dolgo. Sam ni vedel, kdaj mu je pogled ušel pod Aničino ruto. Žlica je hitela od sklede do češnjavih ust in nazaj.

«Ali bo kaj pijače?» ga je premetila Lukeževa.

«Bo. V studencu se hladi. Ponjo pojdem.»

Anica je prav tedaj položila skledo z naročja na tla.

«Anica, ali greš ti ponjo?»

«Grem.»

sodelovanjem vseh stanov in slojev na osnovi smotrnega gospodarskega načrta. Pri tem smatramo zaščito in uvrstitve kmečkega in delavskega stanu za bitno zahtevo gospodarske in socialne politike, ker le potem se bodo mogli skladno razvijati tudi ostali delovni sloji.

IV.

Smatramo, da je v korist vseh slojev našega naroda in v korist vseh Srbov, Hrvatov in Slo-

vencev, da se prenese čim več upravnih in javnih poslov na nižje upravne enote vse do one mere, ki jo dovoljujejo življenjske koristi državne in narodne skupnosti.

Ne dvomimo, da bo možata beseda naših županov, tolmačev mišljenja najširših slojev našega naroda, naletela na iskreno odobravanje po vseh slovenskih krajih in tudi pri rojakih izven državnih mej.

Sadovi smotrnega enoletnega delovanja Županske zveze

Preteklo soboto dopoldne so se zbrali v Ljubljani v dvorani Kazine slovenski župani in občinski odborniki k običnemu zboru Županske zveze, da čujejo, kaj se je ukrenilo, in da dajo sami pobudo za nadaljnje delo v državi. Dobri dve tretjini občin naše banovine sta bili zastopani na zborovanju, tako da to ni bil več navaden občni zbor zveze, temveč prava ljudska skupščina. Zborovanja so se udeležili tudi minister za socialno politiko in narodno zdravje g. Ivan Pucelj, minister na razpoloženju g. Ivan Mohorič, podpredsednik senata g. dr. Fran Novak, podban g. dr. Pirkmajer, senatorji gg. Iv. Hribar, dr. Rajar, dr. Vladimir Raynibar in dr. Valentin Rožič, narodni poslanci gg. dr. Rape, Milan Mravlje, Lovro Petovar, Rasto Pustoslemšek, Jakob Zemljič, in Komar, Alojzij Drmelj in Ivan Lončar.

Otvoril je zbor predsednik Županske zveze in župan iz St. Vida nad Ljubljano gosp. Valentin Babnik, ki je poudarjal, da stopa odbor po enoletnem obstoju Županske zveze mirne vesti pred občni zbor, ker je storil v danih razmerah vse v korist naših občin, kar je bilo mogoče. Na posled je izrekel predsednik zahvalo ministroma gg. dr. Kramerju in Pucelju, banu in podbanu kakor tudi vsem senatorjem in poslancem za doseženo podporo in jih prosil še nadaljnje naklonjenosti. Na njegov predlog so bili odposlani

vdanostna brzojavka Nj. Vel. kralju, predsedniku vlade dr. Srčiču in notranjemu ministru Z. Laziću pa brzojavna pozdrava.

Minister g. Ivan Pucelj

je najprej pozdravil zbrane župane in zastopnike občin v imenu vlade. V svojih nadaljnjih izvajanjih je poudarjal, da je temeljna edinica vsake

države občina. Če je ta temelj zdrav, je tudi država zdrava in močna, če pa je temeljna edinica bolna, ima to hude posledice za vsako državo. Prosil je prisotne župane, naj posvetijo vse svoje sile v blaginjo občin, katerih naloge so danes mnogo večje kakor v prejšnjih časih. Danes v času gospodarske krize trka vsakdo na občino. Žal naše občine ne morejo vršiti svojih nalog tako, kakor bi bilo potrebno, ker so gospodarsko prešibke. Teda država, ki bo dala svojo pomoč, da se prehranijo vsaj najbednejši, računa v prvi vrsti na sodelovanje županov pri razdeljevanju podpor. Na drugi strani bo predvsem treba skrbeti, da bodo razdeljena državna sredstva služila v korist splošnost, za popravilo cest, regulacije poto- kov in rek in podobno. Ne smemo izgubiti vere v boljšo bodočnost.

Zatem je podban g. dr. Pirkmajer

pozdravil zborovalce kot namestnik bana. V svojem govoru je poudarjal, da se je v preteklem letu opazilo, kako je Županska zveza posredovala v nešteti primerih v prid občin. Banska uprava v polni meri ceni delo in naloge županov, ker se zaveda, da bi bila pri izvajanju uradnih ukrepov brez moči in uspeha, če se ne bi mogla nasloniti nanje. Zeto jim izreka polno priznanje in iskreno zahvalo. Županska zveza je dobrodošla ustanova, ki nudi možnost, da se v skupnem prizadevanju išče izhod iz težavnih razmer. Zeleti bi bilo, da bi tudi v bodoče, ker stojimo pred prenosno občinskih uprav, v polni meri vršila svoje posle.

Slab duh v ustih

je zelo neprijeten. Z lahkoto ga odstranite, ako redno uporabljate odlično meliso zobno pasto «Chlorodont». Poskus Vas bo prepričal. Tuba 8 Din.

Pred prehodom na dnevni red je bila sprožena razprava o preglasu, ki se pod imenom dr. Korošca pojavlja v nekaterih tujih listih, zlasti italijanskih, in se v obliki letakov širi tudi pri nas. Zbrani župani so z velikim ogorčenjem obsodili in zavrnili to za državo škodljivo, za Slovence pa še posebej pogubno početje. O tej razpravi in o sprejetih resoluciji poročamo v predhodnem članku.

Tajnik zveze g. dr. Riko Fuč je podal obširno poročilo o delovanju te važne organizacije v prvem letu njenega obstoja.

Iz poročila posnemamo:

V preteklem letu je zveza priredila 31 županskih enodnevnih tečajev, na katerih se je v glavnem razpravljalo o proračunih za leto 1933. Zveza je posebno pozornost posvečala finančnim zadevam naših občin. Država je z raznimi zakoni naložila občinam huda bremena, ne da bi jim dala za kritje potrebna sredstva. Še huje pa so bile prizadete občine, ko je bil sredi proračunskega leta sprejet novi trošarinski zakon, s katerim je bilo vse občinsko gospodarstvo postavljeno na glavo. Županska zveza je še pred sprejetjem zakona opozorila na najhujše posledice, ker so občinske doklade dosegle že povsod mejo, preko katere večina občin ne more več iti. Občinski izdatki so danes po večini določeni z zakonom in če odpade veliki del dohodkov iz trošarine, jih mora iskati občinska uprava v novih višjih doliadah, ki bi presegle mejo gospodarske možnosti naših kmetov. Če upoštevamo, da je trošarina na alkohol najbolj prostovoljni davek, ki ga vsakdo najlaže plača, in da za 50 par višja ali nižja trošarina ne vpliva niti najmanj na prodajo vina, ako je plačevanje trošarine pametno urejeno, je jasno, da bo vsakdo posegel po tej davščini, kar je tudi storila ogromna večina naših županov. Mnogo skrbi povzročajo občinam stanarine učitelstvu, vzdrževanje babic, konjačev, policije, živinozdravnikov, šolskih zgradb in poslopij sreskih načelstev. Glede na nevzdržne razmere v finančnem gospodarstvu naših občin je nujno potrebno, da posvetijo vlada, narodna skupščina in senat ureditvi finančnega vprašanja občin največjo pozornost. Potrebna je pravilna razdelitev finančnih dohodkov med državo in samoupravi. Županska zveza je tudi posredovala v zadevi novega gradbenega zakona za razširjenje zadevnih predpisov na našo trgo. Uspela je le delno. V domovinskih zadevah je posredovala pri ministru za finance v zadevi plačevanja kolkovine,

Vstala je in krenila k studencu, ki se je skrival za gestimi vrbami.

«Čakaj, čem še jaz.»

Stopil je za njo.

«I, nikar tako ne hiti.»

«Saj ne hitim», je rekla in obstala.

Zanjice so v senci polegla.

«Anica, ali si se prej kaj udarila?»

«Nič.»

«Na koleno si priletela.»

«Malo sem se opraskala. Nekaj kapljic krvi.»

«V vodi si rano izperil in obveži, da se ti ne prisadi.»

Trebušata pletenka je stala v tolmunka in čakalo žejnih grl. Težka je bila, da je Anica skoro zaneslo, ko se je sklonila, da bi jo potegnila iz vode.

«Ali sem nerodna!» se je zasmejala, ko je bila pletenka že na suhem.

Segel je v žep po rutico.

«Daj, zaveži si koleno. Čakaj, da ti pomagam!»

Namočil je robec v studenčnico in obrisal kri.

«Boli?»

«Ne, prav nič.»

«Sedi, da bom laže zavezal.»

Ubogala je. Pokleknil je k njej, prevezal in zategnil. Zastokala je.

«Zdaj je že dobro», je dejal Janez.

Hotela je vstati in vzeti pletenko.

«Anica, čakaj še malo.»

«Zakaj?»

«Nekaj ti bom povedal.»

Hotela je naglo zbežati, toda njegove roke so jo prijele.

«Kam se ti pa mudi?»

«Čakajo že», se je oglasila med smehom in strahom. «Zeje so.»

«Bodo že počakale!»

Ni vedela, kaj ji hoče. Še slutila ni. Ali pa je slutila? Sama ni vedela, kaj je z njo. Nič se ni branila, ko se je Janez oklenil in jo stisnil k sebi.

«Anica, poljubček mi daj, ko sem te tako dobro obvezal.»

Zardela je in pobesila glavo. Prijel je njeno okroglo bradico in jo dvignil.

«Ali nočeš? Ze prav...»

Ni mu odgovorila.

«Si ga pa sam vzamem», je dejal in se prisel na njene ustnice.

«Janez!»

V bolni nemoči ni vedela, kaj naj stori. Od- riniti ga je hotela, toda roke so ji bile kakor mrtve. Njegove ustnice so jo žgale.

«Janez, pusti me!»

«Ne, Anica, ne pustim te. Nočem.»

Vnovič jo je poljubil.

«Če kdo pride...»

Izvila se mu je iz objema in pograbila pleten- ko.

«Anica, nocoj pridem k tebi. Pri znamenju te bom čakal. Ob devetih. Saj prideš?»

«Ne, ne bo me», je naglo rekla in zbežala.

S pobešeno glavo je šel počasi za njo.

Od daleč je čul, kako so žanjice Anico izpraševale, kje je tako dolgo hodila. Dekle je v zadregi molčalo.

«Le hitro popijte!» jim je zaklical. «Do večera mora biti njiva požeta.»

Anica se je obrnila k njemu in ga pogledala. Kaj je bilo v tem pogledu? Jeza? Hvaležnost, da jo je rešil iz zadrege? Janez tega ni uganil.

Drugo poglavje.

Anica je stanovala s svojo materjo v majhni hiši ob gozdu. Siromašna je bila ta hiša in zapuščena. Nekoč je bil njen lastnik bogat kmet, ki je vse zapil. Na dražbi jo je kupil Kavec, eden najtrdnjših vaščanov. Prepustil jo je stari Smrekarici in njeni hčeri, da sta mu zato delali na polju.

Smrekarico je že od nekdanj tepla usoda. Doma so z njo grdo delali. Očima je imela, ki je ni mogel žive videti. Dokler je mati živela, je še šlo, ko pa je umrla, je nastal pekel pri hiši. Od jutra do pozne noči je moral delati za skorjo kruha.

Potem se je zagledal vanjo fant iz vasi, ki je hodil v mesto delat. Čeprav ji ni bilo dosti do njega, ga ni odbila, ko jo je prosil, da bi postala njegova žena. Le da bi se rešila zasovražene doma in očima.

Vzela ga je. Delal je zanjo in zase. Potem še za otroka, za Anico, ki je leto po poroki prijovala na svet.

Mislila je že, da so prišli boljši časi. Toda mož je zbolel. Jetika se ga je lotila. Prihranila

ki so jo morale občine plačevati za prenos domovinstva na podlagi 10letnega bivanja ter je v tej zadevi uspela, ker je ministrstvo financ prošnj ugodilo. Na odločilnih mestih je opozorila tudi na velike težkoče, ki jih povzroča našemu podeželju beračenje. Oblastva so izdala v tej zadevi stroga navodila podrejenim organom ter je pričakovati vsaj delnega uspeha. Vršilo se je tudi posvetovanje o brezposelnosti in podpiranju občinskih ubožcev. Banska uprava je pritegnila v odbor za pomožno akcijo tudi zastopnika Županske zveze, da bo lahko zastopal koristi naših občin, želeli pa bi bilo, da bi občine v teh zadevah več sodelovale z Župansko zvezo. Županska zveza je prejela v izjavo tudi načrt zakona o gasilstvu ter je predložila svoje ugovore.

Največ pozornosti je bilo treba posvetiti načrtu novega občinskega zakona.

Zadevna spomenica, sprejeta na seji širšega odbora Županske zveze, je bila predložena vsem odločilnim činiteljem. Sedaj je zakon v razpravi odbora narodne skupščine in je upati, da bo še precej izpremenjen v korist občin, preden pride pred narodno skupščino. Ker predpisuje novi zakon velike občine do 2000 prebivalcev, smo takoj opozorili vse občine na ta predpis. Vršil se je istočasno posvetovalni sestanek o združitvi občin. Županska zveza stoji na stališču, da je potrebna združitev manjših občin, ker jih imamo mnogo, ki niso sposobne za samostojno življenje. Toda združitev občin se mora izvesti predvsem z gospodarskih vidikov, da bodo nove občine v resnici gospodarske celote in da bodo imele sedeže, kjer bo lahko vsak občan opravil vse svoje posle.

V preteklih dneh je izšel list «Samouprava» kot glasilo Županske zveze, s čimer je bila izpolnjena velika želja mnogih članov. Glasilo bo zelo mnogo pripomoglo k razširjenju in poglobitvi organizacije.

V debati je g. Jožko Lah izrazil željo, da bi se v bodoče tajniška poročila že prej razdelila med zborovalce, ker bi se na ta način omogočila temeljitejša razprava. Nadalje je priporočal, naj bi se prispevki za stanarine učitelstvu osnovnih in meščanskih šol financirali preko banovinskih uprav okolišču, ki bi ga davčne uprave predpisale posameznim občinam, kakor na primer prispevek za gospodarske zbornice, ker bi bilo s tem županom in občinam olajšano delo. Pohvalil je naposled delo odbora Županske zveze, ker je osnoval po vseh srezih pododbore.

Tajnik g. dr. Riko Fux je prosil, naj bi podbori obveščali Župansko zvezo o vseh svojih ukrepih. Podal je tudi podrobno poročilo o združevanju občin kakor tudi o novem zakonu o naknadnih in izrednih kreditih, ki je zelo obremenil lastnike novih hiš. Naposled je predlagal naslednjo

RESOLUCIJO

1.) Župani dravske banovine, zbrani na občnem zboru Županske zveze v Ljubljani 7. januarja, ugotavljajo, da so postale finančne neprilike občin dravske banovine zaradi velike gospodarske krize, ki povzroča velik izpad davkov, ne vzdržne in ne morejo več prenesti nikake večje obremenitve, ki bi jo prinesli morebitni novi zakoni, ne da bi se jim istočasno nakazali za to primerni dohodki.

2.) Ugotavljajo, da občine le z največjo težavo plačujejo zakonito določeno stanarino in kurjavo učitelstvu ter pozivajo odločilne činitelje, da delujejo na to, da prevzame ta bremena država sama.

3.) Pozivajo kraljevsko vladu, da čimprej predloži Narodni skupščini zakon, s katerim se ureja razmerje med državnimi in samoupravnimi financami, tako da občine lahko računajo s stalnimi dohodki za svoje proračunske potrebe.

4.) Z zakonom o naknadnih in izrednih kreditih k proračunu za leto 1932./33., odnosno glede izredne deklaracije na neposredne davke, ki je dobil veljavnost s 26. decembrom l. 1932., se je globoko poseglo v obdavčenje novih zgradb, ki so uživale zakonito zajamčene ugodnosti. Povišana davčna stopnja za nove zgradbe pomeni veliko breme za vse one lastnike novih hiš, ki so z velikimi bremenami in z veliko požrtvovalnostjo sodelovali pri reševanju stanovanjske krize. Ugotoviti moramo, da država sama ni niti najmanj pospeševala reševanja stanovanjske krize, tako da je počivalo vse to breme na malih ljudeh, ki so zidali na podlagi zakonito zajamčene oprostitve davkov. Predpisi tega zakona pomenijo hud udarec za vse one, ki so zidali nove hiše. Zaradi novih bremen bo opešala stalna podjetnost, stanarine se ne bodo znižale in posledica bo še večja brezposelnost in še večja nezadovoljnost naroda. Pozivamo zaradi tega vse odločilne činitelje, da delajo na to, da se ti predpisi prej omenjenega zakona takoj ukinejo.

Resolucija je bila soglasno sprejeta. Sledil je še obširen razgovor o zadevah, ki se tičejo občin,

in so posamezni župani in občinski odborniki stavili razne nasvete in izražali razne želje.

Minister g. Ivan Pucelj je glede na izraženo željo, da bi se odprle meje za naš izvoz, izjavil, da se vlada pač trudi povečati izvoz, ker je to v državno korist samo, toda to ni odvisno samo od naše vlade, temveč tudi od sosednjih držav, ki vse čimbolj zapirajo meje. Dalje je pojasnil, da je dobil na podlagi zakona o naknadnih kreditih petdeset milijonov dinarjev predvsem za podpiranje brezposelnih in za tiste kraje naše domovine, ki so bili prizadeti od vremenskih neizgov. Za dravsko banovino je določenih za občinske reveže 400.000, za brezposelne strokovne delavce pa 1.800.000, za javna dela 4 milijoni, ki jih bo banovinska uprava razdelila po srezih v sporazumu z občinskimi upravami.

Pri volitvah odbora

Je bil izvoljen dosednji odbor s predsednikom županom Valentinom Babnikom iz Št. Vida nad Ljubljano, prvim podpredsednikom županom dr. Dinkom Pucem iz Ljubljane in drugim podpredsednikom županom dr. Milanom Goriškom od Sv. Lenarta v Slovenskih goricah. Na novo sta bila izvoljena v odbor predsednik pododbora za litijski srez Fran Lajovic in predsednik pododbora za gornjegrajski srez Zihner.

Iz Zveze kulturnih društev v Mariboru

Občni zbor mariborske ZKD bo v nedeljo 26. marca ob 10. uri dopoldne v Mariboru. Društva bodo pravočasno dobila še posebna vabila. Po možnosti bo vožnja polovična. Opozarjamo vsa v mariborski ZKD včlanjena društva že danes, da določijo svoje odposlance za ta zbor.

Diletantsko-režiserski tečaj priredi mariborska ZKD za člane, odnosno odposlance v njej včlanjenih društev 25. in 26. marca. Društva naj najkasneje do 15. februarja prijavijo one svoje člane, ki bi se tega tečaja udeležili. Opozarjamo na okrožnico ZKD, ki so jo dobila vsa včlanjena društva.

II. lutkarski tečaj priredi mariborska ZKD skupno z mariborsko sokolsko župo za vsa svoja društva 11. in 12. februarja. Društva naj svoje člane, ki bi se tega tečaja udeležili, javijo zvezi najkasneje do 20. t. m. Tudi glede tega tečaja opozar-

sta nekaj denarja, da bi si postavila svoj dom. Zdravniki so ga vzeli, toda pomagali mu niso. Dve leti je ležal.

Ko je umrl, se je skoro oddahnila. V dolgih mesecih, ko je delala in delala, da bi bilo za jed in zdravila, se je takega življenja tako naveličala, da jo je nekajkrat prišlo, da bi vse pustila in zbežala. Zdaj je bilo vsega konec. Noči brez spanja, kašljanja in jadikovanja.

Nista živeli slabo. Za delavne roke je povsod dosti kruha, čeprav je včasih trd.

Kadar je bilo treba, sta pomagali pri gospodarju. Druge dni sta šli drugam, ali pa sta ostali doma in pletli in šivali.

Za fante se je Anica zelo malo brigala, čeprav je bila prav v tistih letih, ko začne dekletom rojiti po glavi. Kolikrat ji je mati rekla:

«V devetnajstem si že. Vidiš, v tvojih letih sem imela že moža. Tudi ti malo poglej okoli sebe. Saj ni treba, da bi bil bogat. Pаметen naj bo in delaven.»

Toda Anica se ji je le smejala:

«Saj se tako zelo ne mudi. Kadar pride pravi...»

Nocoj, ko je sedela ob oknu in gledala po dolini, se je spomnila teh svojih besed.

Dogodek pri studencu jo je motil. Neprestano se je misel vračala k njemu. Kakor bi se bilo pravkar zgodilo, se ji je zdelo. Še je čutila pekoče poljube...

«Ali me ne slišiš, Anica», je zaklicala mati iz kuhinje in odprla vrata v izbo.

Anica je zmedeno pogledala.

«Ali ste me klicali?»

«Seveda, pa nič ne slišiš. Kaj pa ti je danes? Tako čudna si.»

«Nič mi ni, mati. Le glava me malo boli. Bo že bolje.»

«Večerjat pojdi!»

Šla je v kuhinjo in se lotila kave. Druge dni ji je šla tako v slast, nocoj pa prav nič.

«Še jesti ne morem», je rekla in odrinila skodelico. «Spat pojdem.»

«Le pojdi. Jutri bo vse dobro.»

Vrnila se je v izbo. Sredi nje je obstala.

Skozi okno je čula cerkveno uro. Devet.

Janez čaka pri kapelici.

«Ne pojdem», si je rekla in si jela razpletati lase. «Ne pojdem.»

Toda kite se niso dale razplesti, roke niso ubogale.

«Ne pojdem», si je zatrjevala in odgrinjala posteljo.

Na vasi je bilo vse temno. Pogledala je proti kapelici. Lučka je gorela v njej in tam je zagledala senco.

Janez jo čaka, toda nje ne bo.

Zaprla in pregrnila je okno.

«Ali si že v postelji?» je zaklicala mati iz kuhinje.

«Še ne. Takoj bom.»

Sedla je na rob postelje in si z roko podprla glavo. Potem je naglo vstala, kakor bi jo bilo nekaj zbudil

Zavezala si je ruto na glavo in stopila v kuhinjo.

«Kaj še ne spiš?» se je začudila mati.

«Ne. Ven pojdem na zrak. Morda mi odneha.»

«Le pojdi, pa kmalu se vrni. Da se ne boš prehladila.»

«Kmalu bom nazaj!»

Zaprla je vrata, da so zaškripala v tečajih, in odhitela proti kapelici.

Srce ji je divje tolklo. Senca pri kapelici se je premaknila.

Tretje poglavje.

Dvoje močnih rok jo je vklenilo v objem.

«Vendar si prišla, Anica»

«Ne, ne», je pravila, ne da bi vedela, kaj govori. Rok ji sta popustili. Zdaj je stala pred njim. Kakor bi bila vsa razgaljena, se ji je zdelo.

«Anica, pojdiva po poti. Rad bi ti rekel...»

Brez volje je šla za njim. Prijel jo je pod roko in stisnil njeno ročico v svojo.

«Pridna si, Anica, da si prišla. Ne veš, kako hudo bi mi bilo, če bi te bil zastoj čakal.»

Ni mu odgovorila. Kaj naj mu reče? Tudi če bi mu bila kaj hotela reči, ne bi prišla beseda z jezika.

Sladka groza jo je obhajala. Bala se ga je, neizmerno bala in vendar jo je vlekel k njemu.

«Janez, zakaj me... mešaš?...» je po težavi izdala iz sebe.

«Ne govori tako, Anica. Nikar ne govori tako. Saj nisi huda...»

(Dalje prihodnjič.)

jamo na okrožnico, ki smo jo poslali vsem včlanjenim društvom.

Pisarna ZKD je zdaj redno odprta dnevno (razen ob nedeljah in praznikih) od 9. do 12. ter od 15. do 18. ure. Pisarna ima tudi telefon št. 26-68.

Zaradi 10odstotnega popusta pri taksi za vstopnice k prireditvam naših društev, ki so umetniškega značaja in brez plesa (gledališke predstave, koncerti in podobno) je potrebno, da društva nemudno poravnajo svojo članarino pri zvezi v letnem znesku 20 Din, da morejo takoj dobiti izkaznico, veljavno za leto 1933., ker brez te ne morejo dobiti popusta. Opozarjamo tudi glede tega na našo okrožnico.

Prijave Avtorski centrali morajo društva izvršiti sama, in sicer predhodno, ker nastajajo sicer nepotrebni dvojni stroški.

Novo potujoče knjižnice bo ZKD v teku januarja in februarja ustanovila v petih krajih svojega območja. Opozarjamo pa vse, ki so kako potujočo knjižnico od ZKD prevzeli v oskrbo, da so te knjižnice last ZKD in da vsakdo, kdor je knjižnico prevzel, zvezi zanjo jamči! — Predsedstvo ZKD v Mariboru, Cankarjeva ul. 1.

Politični pregled

Dunajska «Arbeiter Zeitung» poroča

o ponovnem prevozu orožja iz Italije na Madžarsko,

ki se vrši preko Avstrije. V zadnjih dnevih je prišlo v Hirtenberg na Štajerskem 40 vagonov pušk in strojnih pušk, ki so bile označene kot železnina. Kot odposilatelj je naveden neki Cor-teze iz Verone, kot prejemnik pa tovarna za izdelovanje nabojev v Hirtenbergu. Vagone so v Hirtenbergu izpraznili, blago pa naložili na avtomobile, ki so nato nadaljevali pot proti Madžarski. List je nadalje izvedel, da je bil ta prevoz že drugi, ki je na enak način potoval preko Avstrije. V noči na 31. decembra je prišlo tjakaj deset vagonov železnine z enako označbo. V teh vagonih je bilo tudi samo orožje. List omenja v zvezi s to zadevo, da je lastnik tovarne za naboje v Hirtenbergu neki Mandel, eden prijatelj kneza Starhemberga in znani podpornik Heimwehra. List zahteva odločno, naj se ta način prevažanja orožja prepreči, blago pa zapleni.

Španija je zopet nemirna.

Španski komunisti poizkušajo
izvesti prevrat

in so zadnje dni v mnogih mestih Španije izzvali pometne boje, pri katerih je bilo več ljudi ubitih. Komunisti so izvršili tudi več bombnih atentatov na razne tovarne.

Daljni vzhod se nikakor noče pomiriti.

Japonci še nič ne kažejo volje, da bi
pustili Kitajce pri miru.

To pa ni vse, velesilam, zlasti ne Angliji, ki vidi v teh japonskih akcijah proti Kitajski ogražanje svojih koristi.

DOPISI

BUČEČOVCI (Smrtna kosa). Tu je umrl ugledni občan, nekdanji posestnik gosp. Franc Štibler, star 80 let. Ko je starček bival pri svojem sinu, lastniku restavracije «Ljutomer» v Mariboru, je zbolel in po njegovi želji so ga odpeljali, ko ni bilo več upanja na okrevanje, v njegovo domačo vas, kjer je med svojci že drugega dne umrl. Na praznik 6. t. m. je bil blagi starček in zaslužni gospodar slovesno pokopan na domačem pokopališču v Križevcih tik groba svoje že pred 30 leti umrle življenjske družice. Velika udeležba pogreba je pričala o velikem spoštovanju, ki ga je užival. Blag mu spomin!

CERKNICA. Lanska zima je pokazala, da se tudi tukajšnji fantje in dekleta zanimajo za smučanje. Tekme cerkniških fantov se je udeležilo nad 40 smučarjev in naraščaja. Zato se je sklenilo, da se ustanovi samostojno Smučarsko društvo «Cerknica». Oblastvo je sedaj pravila odobrilo in bo ustanovna skupščina v nedeljo 15. t. m. ob 19. uri v gostilni Andreja Zgonca v Cerknici. Na dnevnem redu bodo poročilo pripravljalnega odbora, čitanje in sprejemanje pravil, volitev odbora, določitev članarine in slučajnosti. Ker bo novo društvo v prvi vrsti namenjeno domačim smučarjem, vabimo vse ljubitelje smučanja v Cerknici, da se skupščine udeleže in pristopijo v društvo brez razlike stanu in spola. Društvo bo pravilno učilo smučanje, propagiralo lepoto smučkega sveta v cerkniški okolici in posredovalo članstvu najcenejše vse smučarske potrebščine. Zato vstopite v velikem številu v društvo!

DOBOVA. Krajevna organizacija Rdečega križa v Dobovi bo imela v nedeljo 29. t. m. ob 9. v prostorih Kramerjeve gostilne redno letno skupščino, ki bo zvezana s proslavo zimskega dne Rdečega križa v spomin ustanovitve Srbskega Rdečega križa, zdaj Rdečega križa kraljevine Jugoslavije. Vljudno so vabljeni vsi redni in podporni člani, prijatelji društva, zastopniki občin in zastopniki vseh tukajšnjih društev.

KRANJ. Zadruga rokodelskih in sorodnih obrti v Kranju priredi v ponedeljek 16. t. m. ob pol 14. uri v dvorani Ljudskega doma v Kranju davčno predavanje. Predaval bo davčni referent Zbornice za trgovino, obrt in industrijo iz Ljubljane g. Franc Žagar. To predavanje je namenjeno vsem obrtnikom in trgovcem kranjskega sreza, posebno pa onim z dežele. Ker morajo biti do 1. t. m. vložene davčne prijave za pridobitno in davek na poslovni promet, naj obrtniki in trgovci ne zamudijo predavanja.

METLIKA. (Smrtna kosa.) Izpod strmih kamniških planin je prišel pred 30 leti g. Leopold Morela, po rodu iz Kamnika, kot mlad učitelj. Vzljudil je našo Belo krajino in vzgajal v njej skozi dolga desetletja rod za rodom. Živahno pa je posegal tudi v belokrajinsko javno življenje. Zelo živahno se je pred 26 leti udeleževal pri ustanavljanju metliškega Sokola, pa je bil tudi njegov prvi tajnik in vedno marljiv sodelavec. Mnogo zaslug si je pridobil za ustanovitev in delovanje obrtne nadaljevalne šole, za organiziranje gasilnega društva in za razvoj Obrtniškega društva, ki mu je enako bil tajnik. V šoli je bil vedno nad vse vesten vzgojitelj. Bil je vedno zvest naprednjak. Bodi mu lahka belokrajinska zemlja!

REMŠNIK. Tudi naša obmejna vas vzdihuje pod težo splošne gospodarske krize, vendar je božična luč zasijala tudi v naše borne domove. Otroci so se razveselili božičnih darov, ki jim jih je razdelila osnovna šola. Prispevali so v ta namen krajevni šolski odbor 1000 Din, sresko načelstvo 296 Din in Ciril-Methodova družba iz Ljubljane 1000 Din. Za plemenite darove darovalcem najlepša zahvala!

ROGAŠKA SLATINA (Smrtna kosa). Zalostno so nam zvonovi naznanili, da je neizprosna smrt vzela cerkovnika g. Jerneja Hrepevnika. Kako je bil pokojnik priljubljen, je pokazal njegov pogreb. Cerkveno pevsko društvo mu je pri domu zapelo «Blagor mu», nato pa je

Hugo Salus:

Pisarski doktor

Zdaj je Zofija Endova sklenila roke, ki so bile zdaj čisto nežne in bele, in kot otrok rekla: «Prosim, prosim!» Zapeljivo se je smehljala dobremu doktorju, ki si je radost podaljšal in jo dolgo pustil beračiti, preden ji je zapisal na tablo osrečujoče črke.

Zofija Endova je smela zdaj celo že sedeti poleg svoje postelje v velikem naslanjaču. Ko jo je prišel obiskat pomožni zdravnik iz klinike za kožne bolezni, mu je pokazal doktor Wilhelm opis bolezni in tabele; sprejel je pohvalo izkušenega bolnišničnega zdravnika z dostojanstvom. Branil se je komaj, ko mu je tovariš dejal: «Vaši opisi bolezni slovijo v vsem poslopju, gospod tovariš!» Sporazumela sta se, da naj Zofija Endova ostane še nekaj časa v notranjem oddelku, ker je za službo zdaj še itak preslaba.

«Hočem jo zadostno spitatiti!» je dejala «železna stanovitnost». Ko je pomožni zdravnik iz klinike za kožne bolezni smehljaje se vprašal Endovo: «Ali vam dá tudi dovolj jesti?» je Zofija zardela in samo pokazala hvaležno na tablo.

«Vsa čast!» je menil zdravnik. «To vse spravi v sebe? Skoro neverjetno! Samo ne razvadite mi Zofije preveč, sicer vam jo kar pošljem na notranji oddelki! Toliko denarja nimamo na kliniki za kožne bolezni!» In odšla sta smeje se iz dvorane.

Ali je Zofija potem, ko je bila zdrava, iz prirojene ženske lokavosti prišla na misel, da se pred svojim odpuščenjem iz notranjega oddelka poslovi od doktorja Wilhelma in se mu zahvali, ali pa jo je morda strežnica sobe števil. 59. spravila na to misel, ostane brez pomena; na vsak način pa je z obiskom zadela doktorja naravnost v sree.

Plaho je bila potrkala na njegova vrata in nejevoljen je zagodrnjal doktor Wilhelm svoj «naprej», kajti imel je pero in ravnilo v rokah in veliko polno papirja pred seboj, ko ga je zmotilo trkanje. Komaj je obrnil glavo proti vratom, ko so se odprla, potem pa se je dvignil hitro s stola.

«To ste vendar vi, Zofija Endova!» Res, zelo se je razveselil njenega obiska. «To je zelo lepo, zelo lepo!» se je pomiril. «Kaj mi pa boste povedali? Sedite samot!» Odstranil je nekaj knjig z drugega stola pri pisalni mizi. «Sedite vendar, Zofija Endova!»

Ali Endova ni sedla. Nikakor si ni mogla predstaviti, kako naj bi sedé govorila z gospodom sekundarijem. Bila je vendar v teku svoje bolniške službe že stokrat v sobi svojih zdravnikov, ali usedla, samo za zabavo usedla se še ni nikoli, niti takrat, ko je burni doktor Miguel..., ali na to zdaj rajši ni hotela niti misliti! Ta ti je bil poštenjak, ta, niti poslovnega darila ji ni bil dal, ko je zapustil službo v bolnišnici in se oženil. No, to je bila že prebolela...

Tako je torej stala ginjena pred doktorjem Wilhelmom in jecljala svojo zahvalo, da mu ne bo nikoli pozabila, kako dober je bil z njo med boleznijo, tako dober, kakor še ni bil noben človek z njo, tako čisto drugače dober kakor drugi! Zato da se mu hoče danes zahvaliti.

Wilhelm jo je tiho poslušal, tipal v zadregi s svojimi prsti po špitalskem plašču, ki ga je rabil za spalno suknjo, poravnal z desnico papirje na pisalni mizi in iskal besede, da bi vsaj nekaj rekel.

«No,» je rekel naposled, ko je bil že nekam dolgo molčal, «no, samo da ste spet zdravi!» In povpraševal jo je potem zelo vsiljivo po vseh njenih telesnih funkcijah.

«Jaz sem namreč,» je pristavil, «vaš potek bolezni vodil tudi za sebe, pa hočem vse to še pripisati kot končno dodatno poročilo.»

Pokazal ji je polo izjemno lepega papirja, ne špitalski papir, res ne, trd kakor tenka pločevina, šumeč, odlični salonski papir. Na njem pa je bilo napisano ime Zofije Endove v prekrasni pisavi. Princeza ne bi mogla imeti lepšega opisa bolezenskega poteka.

«Divno!» je rekla, «zares divno!» In z odkritosrčnim začudenjem je pristavila: «Vi ste to, gospod doktor, res lepo napravili! Neverjetno!»

Nastal je zopet kratek odmor, čeprav je solnčni žarek tako nežno svetil pri ozkem oknu v nekdanjo samostansko sobico in doktorju Wilhelmu tako rekoč s prsti kazal čedno postavlo Zofije Endove, ki je postala zopet zackrožena in

krenil sprevid proti pokopališču. Po izvršenem cerkvenem obredu se je v prav lepih besedah poslovil od pokojnika kaplan g. Čoter ter orisal pokojnikova dobra dela, saj je bil pokojni Jerneje polnih 62 let cerkovnik. Po nagovoru so mu pevci še enkrat zapeli pretresljivo žalostinko »Vigred se povrne«. Lepo je govoril ob grobu tudi g. Petek, nato pa se je poslovil od pokojnika še župan g. Hernaus v imenu občine Sv. Trojice. Pokojnik je doživel častljivo starost 83 let. Naj mu bo lahka domača zemlja!

VELIKI PODLOG. Pod okriljem Gasilnega društva se je osnoval dramski odsek pod spretnim vodstvom šolskega upravitelja g. Felticha. Zaradi pomanjkanja primernih prostorov se je v osnovni šoli začasno napravil primeren gledališki oder, ki trenutno čisto ustreza krajevnim razmeram. Vendar bo pa treba gledati na to, da si bo dramski odsek ustvaril primerno dvorano poleg Gasilskega doma, kjer bo neovirano lahko vršil svoje delo. Prvo igro, Manice Komanove »Prisego ob polnoči«, je odsek priredil s popolnim uspehom. Preteklo nedeljo jo je z lepim uspehom ponovil v školski dvorani v Kostanjevici, ki je bila nabito polna. Odseku želimo kar največ uspeha! — Pri nas so mnogi za to, da bi se katastrofalna občina Veliki Podlog pridružila občini Krškemu. Za našo vas bi bila ta priključitev velikega pomena.

GOSPODARSTVO

Tedenski tržni pregled

ZIVINA. Na zagrebškem sejmu 4. t. m. so bile za kilogram žive teže naslednje cene: bikom 3-25 do 3-75, kravam za mesarske svrhe 2-50 do 2-75, kravam za klobase 1-25 do 1-50, junicam za mesarske svrhe 3-50 do 3-75, volom I. 4-50 do 5, II. 3-50 do 4, pitanim svinjam 7-50 do 9, nepitanim 6 do 6-50, teletom 5 do 6 Din. Konji so bili po 800 do 2000 Din za par. Dalje so se trgovale zaklane sremške svinje po 10 do 11 in zaklana teleta po 7 do 8 Din za kilogram mrtve teže.

Cene tujemu denarju

Na zagrebški borzi smo dobili v valutah:
1 ameriški dolar za okrog 58 Din;

v devizah:

1 holandski goldinar za 23-14 do 23-26 Din;
100 nemških mark za 1365-69 do 1376-49 Din;
100 italijanskih lir za 294-24 do 296-64 Din;
1 ameriški dolar za 57-34 do 57-62 Din;
100 francoskih frankov za 224-68 do 225-80 Din;
100 češkoslovaških kron za 170-45 do 171-31 Din.
Vojna škoda se je trgovala po 230 do 250 Din,
a investicijsko posojilo po 45 Din.

Sejmi

17. januarja: Železniki, Kapela, Kostanjevica, Kotredž, Petrovče, Slovenska Bistrica, Videm (Dobropolje), Sv. Peter (srez Ljutomerski), Cerklja.
18. januarja: Dokležovje.
20. januarja: Belfinci, Kočevje, Sv. Peter v Slovenskih goricah.
21. januarja: Videm, Teharje, Gradec, Vispja gora.

Kratke vesti

== Zborevanje vinogradnikov v Semiču. Dne 15. t. m. bo v Semiču zborevanje vinogradnikov v svrhu ustanovitve vinarske zadruge za črnomeljski srez. Pričetek zborevanja ob 13-30. O zadrugarstvu in vinarstvu bo predaval sreski kmetijski poročevalec iz Črnomlja. Zanimanci se uljudno vabijo k čim številnejši udeležbi.

== Zimski kmetijski tečaj bo v Dobu pri Domžalah od 15. do 21. t. m. vsak dan od 8. do 11. in od 14. do pol 17. Na tečaju bodo predavali kmetijski strokovnjaki iz vseh panog kmetijstva. Na predavanje so vabljeni vsi posestniki in kmetiči fantje kakor tudi gospodinje in dekleta.

== Dovoljenje za točenje alkoholnih pijač. Davčni oddelek finančnega ministrstva je izdal tole pojasnilo: Finančna oblastva ne bodo več zahtevala za izdajo dovoljenja za točenje alkoholnih pijač od prosilca dokaza o njegovi osebni sposobnosti, temveč bodo izdajala dovoljenja na podlagi dovoljenja, ki ga izdajajo pristojna oblastva na podlagi obrtnega zakona in na podlagi predloženega potrdila o vplačilu neposrednih davkov.

== Zadrúžna klavnica na Dravskem polju. Zadrúžna klavnica v Zlatoličju na Dravskem polju poziva živinorejce, ki želijo s svojimi lastnimi svinjami na trg v Maribor ali v Ptuj, da pristopijo k zadrugi in se za to javijo pri načelnstvu v

Zlatoličju, odnosno pri g. Šolarju. Zadrúžna klavnica je pristopila k Zvezi slovenskih zadrug v Ljubljani in stopila v stik z mariborskim mestnim načelnstvom, ki je dovolilo dovoz njenih mesnih izdelkov na mariborski trg. Razen tega je zadruga zaprosila bansko upravo v Ljubljani za omiljenje pravilnika za ogledovanje klavnih živali in mesa po členu 46., tako da smejo živinorejci klati svinje na svojem domu, pri čemer morajo seveda paziti na zdravstvene predpise. Zadruga pripominja, da smejo imeti njeni člani do nadaljnjega prejšnje stojnice, kakor so bile, in iste tehnice, pač pa morajo biti te na meroizkusnem uradu prežkušene. Točnejša navodila daje načelnstvo zadruge.

DOMAČE NOVOSTI

* Kraljev dar za pobijanje jetike. Nj. Vel. kralj je daroval Ligi za pobijanje jetike v Beogradu 200.000 Din v priznanje za zasluge društva v borbi proti širjenju te bolezni.

* Proti separatistični izjavi Koroščeve skupine in proti napadom na Sokolstvo s prižnic. V nedeljo dopoldne se je vršila v restavraciji »Zvezdi« v Ljubljani polnoštevilno obiskana seja sreskega odbora JRKD za ljubljansko okolico. Prisotni so bili poleg celotnega odbora poslanec g. Komana, sreski načelnik g. dr. Znidarčič, banovinski svetnik g. Babnik in vsi župani ljubljanske okolice. Takoj v začetku se je eden delegatov predlagal naslednjo resolucijo, ki je bila soglasno sprejeta: »Na seji sreskega odbora JRKD za ljubljansko okolico zbrani delegati in župani iz vseh občin ljubljanske okolice z ogorčenostjo zavračajo separatistično in protinarodno izjavo skupine gosp. dr. Korošca ter izrekajo svojemu poslancu in vladi polno zaupanje s prošnjo, naj še v nadalje vodijo strogo in brezkompromisno politiko jugoslovenskega državnega edinstva. Istotako z vso vehemenco protestirajo proti izjavi cerkvenih krogov, s katero so napadli pri današnjih cerkvenih opravilih viteško sokolsko organizacijo.« Sledil so referati funkcionarjev o delovanju sreskega odbora, ki so bili soglasno odobreni, govor poslanca g. Komana o delu v narodni skupščini in poročila delegatov o delu v krajevnih organizacijah. Nato pa je g. sreski načelnik obrazložil glavna načela zakona o občinah in poudarjal potrebne gospodarske vidike, ki govorijo za združ-

zelo lična. Potem pa je privlekla nekaj strašno rdečega iz svojega roba, kamor je bila dotično reč zavila; bil je njen spominski album z rožo na žametni vezavi, in ponudila je knjigo, svoj ponos, gospodu sekundariju, če bi bil tako prijažen in ji kaj napisal v album. Kar na prvi list, je rekla, to bi bil njen najlepši spomin. Sicer ne bo smel nikdo ničesar napisati v knjigo, je dodala kot opravičilo. »Ah, vi imate tako divno pisavo, gospod doktor, in če mi nočete napisati kakšnih stihov, pa se mi vsaj podpišite! Bom tudi s tem zadovoljna!«

Tedaj so se zasvetile doktorju Wilhelmu oči: Pisal pa bo že, pisal! Napisal bo kako pesem, bo že našel kaj primerne! Položil je rdečezametni album na svojo pisalno mizo, potem pa podal roko Zofiji Endovi, kakor da želi čimprej izpolniti njeno željo, in Endova je odšla iz sobe.

»Prihodnji teden pridem po album«, je rekla.

In vrata so se zaprla za njo.

4.

Ni bila lahka naloga za doktorja Wilhelma, najti kaj primerne za album Zofije Endove. V svojem kovčegu je še imel čitanko za zadnji gimnazijski razred, v kateri je bilo mnogo pesmi, a za album mlade dekleta jih ni bilo vmes. Ko je premišljal, kaj naj ji napiše, mu je prihajal ponovno na misel njegov lastni izrek: Zgoditi se le, kar se mora zgoditi! Premišljeval je vezal dogodke: Seveda se je moralo zgoditi, da je dobila Zofija lupus na lice, da je potem stopila v

bolniško službo in zbolela za legarjem, da je prišla v njegov oddelek in smela biti pod njegovo zdravniško oskrbo; zgoditi se je moralo, da ima svoje negibljivo koleno — zopet je enkrat nežno pogladil svoje neumno, bolno koleno — da je tako dolgo ostal v oddelku in da sta se torej našla: on, hromi zdravnik, in ona, ozdravljena strežnica, za katero je v resnici gojil zelo ljubko čuvstvo v srcu, ne kakšen buren, plamteč požar, temveč prijetno toploto, kakor jo izžareva miren ogenj na ognjišču. Res, vse se zgodi, kakor se mora zgoditi!

Tega ji pa vendar ni mogel napisati v knjigo in zato je šel prihodnjega dne v mesto in kupil pri starinarju zbirko pesmi, debelo in ceneno knjigo, v kateri je našel kratko Heinejevo pesem, ki mu je zelo ugajala; začel jo je prekrasno pisati v Zofijino knjigo. Kupil si je bil tudi barve in nekaj čopičev in prerisal je iz knjige v album še okrasek z rožami, tulipani, vijolicami in nageljni. Ko je končal pisanje Heinejeve pesmi, je zapisal čisto natančno dan njenega vstopa in njenega odpusta iz notranjega oddelka, številko 59. in spodaj svoje ime. Kraljica bi lahko bila s tem zadovoljna! Kako je ljubil doktor Wilhelm v teh dneh svojo sobo, kako mu je zdaj dišala pisalna miza po parfemu, ki je duhtel iz Zofijinega albuma, kako se je veselil vsakokrat povratka iz bolniških dvoran v svojo stanico in pisanja spominskih stihov za Zofijo Endovo!

In prav v teh dneh se mu je moralo pripetiti, da ga je poklical profesor vsvojo delavnico in mu

med izrazi odkritosrčnega obžalovanja sporočil, da želi ravnateljstvo bolnišnice brezpogojno, da mesto prvega sekundarnega zdravnika notranjega oddelka zasede zopet enkrat kak mlajši zdravnik. Zal res ne gre več teko naprej. Doktor Wilhelm mora to sam spoznati in pobriga naj se naposled za kako drugo mesto. To je bil hud udarec za železno stanovitnost.

»V prakso ven ne morem prav,« je rekel doktor Wilhelm, »ovira me moje neumno koleno.«

Profesor je kimal, premišljal nekaj trenutkov in potem vprašal svojega sekundarija, ali bi ne hotel postati ladijski zdravnik pri Lloydju. Do te službe mu gotovo lahko pripomore, z Lloyddom ima najboljše zveze. »Služba na ladji ni nasporna in vašemu zdravju bo morsk zrak zelo koristen.«

Vse mu temu je Wilhelm pritrdil; bil je vesel, da mu ne bo treba delati si dolgih skrbi, in tako je hvaležno sprejel šefovo ponudbo; napisal je prošnjo na Lloyd, ki je že zaradi svoje zunanje oblike zaslužila pozornost. Profesor je priložil priporočilno pisanje in potem se je Wilhelm začel pripravljati za selitev. Spravil je v kovčeg svoje papirje, knjige in vse svoje majhno imetje kakor študent, ki se preseli v novo stanovanje. Ko je prišla Zofija Endova po svoj album, je že imel svoj kovčeg v redu.

(Dalje prihodnjič.)

Pristopajte k Vodnikovi družbi!

tev manjših občin. Delegati so izrekli glede na združevanje občin razne želje in predloge, ki jih bo sreska organizacija skušala uveljaviti v skladu z oblastvi.

* **Shod poslanca Pahernika v Črni pri Prevaljah** se je vršil 6. t. m. Predsednik krajevnega organizacije JRKD inž. Fettich je najprej pozdravil poslanca g. inž. Pahernika, sreskega podnačelnika g. Milača in vse zborovalce, ki se jih je zbralo prav lepo število, nato pa je dal besedo g. poslancu. G. inž. Pahernik je poročal o gospodarskih vprašanjih v naši državi, o naknadnem kreditu za zaposlitev brezposelnih, o delu in narodni skupščini, o raznih zakonskih predlogih, o razlastitvi gozdov veleposestnikov v Mežiški dolini, o položaju bratovskih skladnic, o trošarini za električni tok in drugem. Poročal je tudi, kaj se je ukrenilo na razne želje in prošnje, ki jih je izrazilo prebivalstvo ob priliki shoda ministra na razpoloženju g. Mohoriča v Mežiški dolini. Ob sklepu je bila sprejeta naslednja resolucija: Zborovalci, zbrani iz vseh slojev prebivalstva, izražajo g. narodnemu poslancu svoje zaupanje in izjavljajo, da odobravajo delo in načrt agrarne komisije o razlastitvi gozdov za Mežiško dolino, želijo pa, da bi se obenem staval veleposestnikom pogoj, da bi tudi nadalje obratovali s svojimi žagami in lesnimi industrijami. G. narodni poslanec naj izposluje da bi osrednji banovinski sklad za brezposelne pri nakazovanju podpor upošteval v prvi vrsti naše industrijske občine in da bi v krajih, kjer so že osnovani in poslujejo krajevni pomožni odbori, kakor v Črni in Mežici, vplačevali vsi delodajalci in delojemalci svoje prispevke v krajevne sklade, ki imajo točnejši pregled o potrebah domačega kraja. Izdaja novega pravilnika za bratovske skladnice naj se pospeši. Izpremeni naj se člen 48. sedanjega pravilnika, ki določa, da izgubi brezposelni član že po šestih mesecih vse svoje pravice, kar je iz socialnih ozirov krivično.

* **Na skupni seji odborov mariborske in celjske okrožne organizacije JRKD** sta bila konstituirana celjski in mariborski okrožni odbor JRKD. Za predsednika celjskega okrožnega odbora je bil izvoljen predsednik celjske sreske organizacije g. dr. Ernest Kalan, za predsednika mariborske okrožne organizacije pa mariborski župan gospod dr. Franjo Lipold. Sklenjeno je bilo, da sestavljata predsedstvi obeh okrožnih organizacij svoj skupni izvrševalni odbor.

* **Živiljenjski jubilej vrlega Gorenjca.** Te dni je praznoval 70letnico g. Mencin ter Anton, dolgoletni livar v tovarni Kranjske industrijske družbe na Jesenicah. Izhaja iz ugledne bobinske obitelji, ki je dala družbi najboljše delovne moči. Še kot mlad fant je služil kruh v tovarni, kesneje pa se je napotil po svetu. Bil je v raznih tovarnah v Avstriji, Nemčiji in Ameriki, dokler se l. 1898. ni za stalno naselil na Jesenicah, kjer je polnih 43 let delal v tovarni kot livar, dokler ni bil leta 1931. upokojen. Leta 1890. se je poročil s svojo Ivanka, ki je dala življenje šestim otrokom, od katerih žive še trije in so vsi preskrbljeni in vzgojeni v naprednem duhu. G. Mencingerju želimo, da nam ostane zdrav in čvrst še dolgo vrsto let!

* **Župnik Janko Barle** častni član občine Velesevo. Občina Velesevo objavlja, da je na občinski seji 13. decembra izvolila g. Janka Barleta, župnika pri Sv. Jakobu v Ljubljani, za svojega častnega člana.

* **Jubilej zaslužnega javnega delavca.** Zdravniški inspektor v p. g. Anten Korošec je proslavil te dni 40letnico svojega službovanja kot živinozdravnik pri mestni občini v Kranju. Pred 40 leti je prišel v Kranj kot živinozdravniški referent pri okrajnem glavarstvu in obenem prevzel tudi posle občinskega živinozdravnika. V teku 40letnega plodonosnega delovanja si je priporil g. Korošec velike zasluge za povzdigo kmetijstva in živinoreje v vsem kranjskem okraju. V Kranju samem pa je bila na njegov predlog, ko je bil 12 let občinski odbornik, zgrajena nova klavnica, ki ustreza vsem modernim zahtevam. G. Korošec še danes žil in zdrav vrši nadzorstvo nad mestno klavnico in živinskimi seimi. Požrtvovalnemu

strokovnjaku in javnemu delavcu želimo še mnogo srečnih let!

* **Shod JRKD v Mozirju** bo v nedeljo 15. t. m. v veliki dvorani Majerholdove restavracije v Mozirju. Na shodu bosta govorila narodna poslanca gg. dr. Stane Rapè in Rasto Pustoslavšek o splošnem političnem položaju, o agrarni reformi v gornjegradskem okraju in o hudo delski protidržavni propagandi ljudi, ki so v službi naših narodnih sovražnikov. Shod bo manifestacija za enotno, nerazdružljivo kraljevino Jugoslavijo pod žezlom narodnega kraljevskega doma Karađorđević in za izvedbo agrarne reforme tudi v gornjegradskem okraju. Dober glas in življenjske koristi vsega prebivalstva gornjegradskega okraja zahtevajo, da se vsak zvest in domovini vdan državljani udeleži tega shoda! Na shodu izpregovori poslanec Rasto Pustoslavšek tudi o postopanju graščinske uprave v Marijinem gradu proti Gozdni in pašniški zadrugi na Ljubnem.

* **Proslava 20letnice balkanske vojne priredi gornjegradski Sokol** v Sokolskem domu v nedeljo ob 15. Predaval bo o balkanski vojni, zlasti pa o kumanovski bitki kapetan g. Živojin Stanojević, čigar krasna predavanja so vzbudila po naši domovini največjo pozornost in zanimanje. Predavanja bodo spremljala pestre skioptične slike vojniških dogodkov pa tudi krajev, kjer je naša srbska vojska tako temeljito premagala Turke. Na platno bo te slike projiciral predavatelj spremljevalec gosp. Vekoslav Bučar. Predavanje s skioptičnimi slikami bo prava senzacija za ves gornjegradski okraj, zato naj nihče ne zamudi prilike, da ne bi prisostvoval lezanim v prireditvi.

* **«Samouprava»** Pravkar je izšla prva številka novega slovenskega časopisa za komunalno politiko, ki je pričela izhajati kot glasilo Županske zveze v Ljubljani. Uvodnik, v katerem uredništvo (dr. Riko Fux) razvija program novega in potrebnega mesečnika, sledi članek «Zakon o upravnem postopku», nato pa članek «Novi občinski zakon» (F. R.). F. G. piše o občinskem proračunu v letu 1933., nepodpisan pa o komasaciji občin. Kakor kažejo že naslovi člankov, obravnava novi mesečnik sama važna vprašanja, ki zanimajo občinske sodelavce. Številko zaključujejo poročila o delovanju Županske zveze, Vprašanja in odgovori in razsodbe upravnega sodišča v Celju. Glasilo naših županov želimo obilo uspeha!

* **Janko Kač: «Grunt».** Pod tem naslovom je izšel od znanega pisatelja Janka Kača roman v treh delih. Kač kot dober poznavalec našega kmeta, saj je kot kmečki sin delal leta in leta na polju, povede čitatelja v najgloblje tajne kmečkega srca, kjer se borita za zmago ljubezen in zemlja iz roda v rod. Zmaga zemlja, ki je «več kakor ljudje postave in bogovi», kakor konča pisatelj svoje delo. Razumljivo je, da je našla njegova knjiga prav živahen odmev. Da navedeno mnenje le enega odličnega kmeta, ki ga večina čitateljev pozna, namreč kmetijskega strokovnjaka g. Franca Goričana iz Višnje vasi. Ko je prečital «Grunt», je vzkliknil: «Kakor malokateri drugi sem prebral knjig v raznih jezikih, toda kaj tako globoko iz naše duše zajetega še nisem čital!» Knjiga stane po knjigarnah: kartonirana 46, v celo platno vezana pa 55 Din. Založba «Zemlja» pa daje založnikom in čitateljem «Domovine» roman po popustni ceni 40 Din za kartonirani in 50 Din v celo platno vezani izvod s poštino vred. Sezite po knjigi, posebno ti mladina, da boš znala ceniti dom in svojo grudo! Naroča se pri založbi «Zemlja», Ljubljana, Gajeva ulica 9, I.

* **Zdravljenje v jugoslovenskih bolnišnicah.** Po vseh bolnišnicah v naši državi se je v letu 1931. zdravilo 266.297 oseb, in sicer 144.993 moških in 121.601 ženska. Od teh je umrlo 11.782 oseb (7139 moških in 4643 žensk). Na bolnišnice v dravski banovini pride 51.197 oseb (27.284 moških in 23.913 žensk), od katerih je umrlo 1823 oseb (1021 moških in 802 ženski). Od vseh umrlih ljudi v dravski banovini je umrlo v letu 1931. po bolnišnicah le pet odstotkov.

* **Konec dela v hrastniški steklarni.** Kakor je bilo napovedano, tako se je zgodilo. Dne 4. t. m. ob šestih zjutraj je ugasnila v steklarni velika peč. V domovih steklarjev je zavladala velika skrb. Vodstvo steklarne je dalo zadnjo noč steklarjem brezplačno na razpolago zadnjo v peč stopljeno snov. Iz te snovi so steklarji vso noč z največjo spretnostjo in vnelo izdelovali raznovrstne steklene izdelke, zlasti steklenice v raznih oblikah in vaze, da jih bodo v največji sili sami, žene in otroci prodajali. V največji naglici so izdelali takih posod več sto. Še rajši kakor za denar jih bodo po vaseh oddajali za živila.

* **Podporni sklad za dnevničarje in pomožno osebje.** Na podlagi določila v finančnem zakonu za 1932./33. je ukinjeno obvezno zavarovanje po zakonu o zavarovanju delavcev za vse tiste osebe, ki dobe delo v službi države kot dnevničarji ali pa kot pomožni nameščenci. Da te osebe in njihove rodbe ne ostanejo brez vsake podpore ob bolezni, nezaposlenosti ali starosti, se ustanovi podporni sklad za podpiranje osebja v službi države. Finančni minister je že izdal uredbo o podpornem skladu za dnevničarje in pomožno osebje v službi države. Podpore se dele v osebne, rodbinske in pogrebne. Sklad se ustanovi pri Državni hipotekarni banki, pobiranje prispevkov pa se bo vršilo z odtegljaji iz mesečnih nagradah (5 odstotkov).

* **Velika beda v zagorski občini.** Zagorska občinska uprava je poslala ministrstvu za socialno politiko in banski upravi daljše poročilo o veliki bedi na svojem področju. Zagorska občina je zaradi industrijske krize ena od najhuje prizadetih občin v vsej dravski banovini. Leta 1925. je bilo pri rudniku zaposlenih 1632 delavcev, ki so preživljali okrog 3000 družinskih članov. Poleg tega pa je imelo 340 delavcev s 680 družinskimi člani svoj zaslužek tudi v Abelovi steklarni. Pri apnenicah je delalo nad 200 delavcev, obrtniki pa so imeli v svojih službah nad 110 pomočnikov. Tako je bilo okrog 2300 občanov-delavcev zaposlenih. Lani ob zaključku meseca septembra je imelo pri Trboveljski premogokopni družbi zaslužek le še 747 delavcev, steklarna pa je že prej ustavila svoj obrat in se je večina steklarjev izselila v Hrastnik, Paračnin in v Rogatec, ostalo pa je v občini 32 onemoglih in okrog 60 brezposelnih mlajših steklarjev. V apnenicah se je delalo tedaj le po 8 do 12 dni na mesec in je imelo tam zaslužek nekaj čez 40 delavcev. Število obrtniških pomočnikov pa je do takrat padlo že na 15. Zaposlenih je bilo tako komaj nekaj nad 800 delavcev, od katerih pa so mnogi že tedaj morali praznovati po 8 do 10 delovnih dni v mesecu. Že tedaj je morala občina skrbeti za 528 brezposelnih delavcev in za nad tisoč njihovih družinskih članov. Število brezposelnih in njihovih družin, ki so ostale brez sredstev, se od tedaj stalno zvišuje. Za omiljenje bede je občina izdala vsa razpoložljiva sredstva, izvršila pa je tudi razna javna dela, sama in s podporami banovine. Kakor smo že večkrat omenili, čakajo na izvršitev še razna potrebna javna dela, občinska denarna sredstva pa so popolnoma izčrpana in se potrebna dela ne bodo mogla izvesti brez pomoči. Potrebna je gradnja kopališča, nadalje regulacija potoka Kotredšee in nekaterih cest in izvedba kanalizacije. Pri teh delih bi se lahko zaposlilo vse leto najmanj 200 delavcev in bi bila to najizdatnejša pomoč v tej hudi bedi. Beda je tolikšna, da je vsa zasebna dobrodelnost proti njej brez prave moči. Vsa podporni društva bodo prej ali slej popolnoma izčrpana svoja sredstva in zaradi hude brezposelnosti, ki je vzela trgovcem in obrtnikom toliko kupcev, ki bi jih več mogoče iskati novih kupcev.

* **Znižanje cene fini namizni soli.** Uprava državnih monopolov objavlja, da bo 15. t. m. znižala prodajno ceno za fino namizno sol od 12 na 8 Din za kilogram. Sol se bo prodajala v zavojih po pol kilograma. Na zavojih je označena še stara cena, to je 6 Din za pol kilograma, smelo pa se prodajati ti zavoji samo po 4 Din.

* **Davica se žiri v dravski banovini** v vedno večjem obsegu. Medtem ko je bilo v prvih povoj-

nih letih komaj po 300 do 400 obolenj na leto, se je v letu 1930. bolezen razširila na preko 1700 primerov z desetodstotno umrljivostjo. V letu 1932. je to število še naraslo. Vzrok širjenja bolezni je v otrokih, ki so bolezen že preboleli, a nosijo kali bolezni še vedno v sebi in jih trosijo med zdrave. Z izboljšanjem prometnih sredstev je nastala možnost prenosa bolezni v zadnjo vas. Pravčasno zdravljenje davice je danes v večini primerov uspešno, ne more pa preprečiti nadaljnjega širjenja. Iz tega razloga priporoča časopis «Zdravje» cepljenje dece proti davici posebno v krajih, kjer se stalno pojavlja, in v družinah, v katerih je že kak otrok obolen za to boleznijo in je nevarnost, da jo prenese na druge člane družine. Cepljenje je brez vsake nevarnosti in obvaruje dolga leta deco pred davico. Higijenski zavod v Ljubljani ima v stalni zalogi dovolj cepljenja. Cepljenje v zavodu se vrši vsak dan ob 11.

* **Dobava metel.** Mestna občina ljubljanska potrebuje okoli 3500 brezovih in 300 sirkovih metel za pometanje cest. Ponudniki naj vložijo svoje ponudbe ter naj hkratu pošljejo tudi vzorce mestnemu gospodarskemu uradu do 31. t. m. Ponudbe morajo biti zapечатene in nositi označbo «brezove in sirkove metle». Metlišče brezove metle ne sme biti krajša od 70 cm in mora imeti na zgornjem koncu v premeru najmanj dve coli. Sirkove metle morajo biti izvršene po vzorcu, ki je na vpogled pri mestnem cestnem nadzorstvu. Nabava države je v tej ponudbi zapopadana.

* **Nezgodna poslanca Cererja.** Poslanec kamniškega sreza g. Anton Cerer je šel te dni s številno lovsko družbo na lov v gozdove proti Palovičam. Na poti po hribu navzdol je stopil na gladko smrekovo vejo, na kateri mu je nenadno izpodrsnilo. Padel je tako nesrečno, da si je zlomil nogo nad gležnjem. Tovariši lovci so ga prenesli v Tuhinjsko dolino, odkoder so ga z avtomobilom prepeljali v ljubljansko bolnišnico.

* **Polet italijanskih letal preko Slovenije.** Zbirski večernik Jutra piše: Doslej je bilo ugotovljeno, da so Italijani poslali preko Avstrije tri skupine letal, namenjenih za Madžarsko, verjetno pa je, da je bilo še več takih tajnih poletov. V nedeljo 8. t. m. je pa letela na Madžarsko četrta skupina, obstoječa iz devetih letal «Caproni». Letala, ki so letela zelo visoko in nis imela znakov, po katerih bi se dalo ugotoviti, kateri državi pripadajo, so preletela avstrijsko mejo na Koroskem. V nadaljnjem poletu preko avstrijske Koroske so zaradi megle najbrže izgubila smer in so zašla nad ozemlje naše države. Letela so nekaj časa nad obmejnimi Kobanskimi in krenila nato preko Slovenskih gor in proti Prekmurju in dalje na Madžarsko. Najlepše so jih opazovali na Vurberku. Glede na to, da se s takimi poleti kršijo veljavni mednarodni predpisi, bi bilo neizogibno potrebno, da bi se storili potrebni koraki in bi se nadaljnji poleti preko naše države preprečili.

* **Tri hude nesreče pri delu.** V graščinskem hribu v Jurkloštru pri Laškem sekajo delavci les in ga spravljajo v dolino. Med drugimi delavci sta te dni spravljala les na rižo tudi Cambloh Ivan, posestnik iz Henine, in 22letni Pušnik Jurij iz Grahoš pri Sv. Trojici. Cambloh je hotel prestopiti hloď, ki sta ga spravljala v dolino, in je z levo nogo kobalil čezenj. Pušnik pa je v tem trenutku neprevidno zavihtel cepin, hoteč ga zapiti v hloď, pa ga je zapil Camblohu v levo nogo prav nad kolonom. Ranjenca so prenesli na rokah do ceste, kjer so ga naložili na graščinski avto in prepeljali v celjsko bolnišnico. — V jurkloštrski tovarni se izdelujejo razni lesni izdelki. Med drugimi delavci v tovarni je bil Robič Anton, 23letni mladenič iz Lahovega grabna, zaposlen pri rezalnem stroju. V sredo 4. t. m. je baš na stroju obrezoval neki okvir in ga močno tiščal v stroj. Nenadno se je okvir prelomil in Robič je udaril z rokama v stroj, ki mu je razmesaril dlan in mezinec leve in srednji prst desnice. Po zasilni obvezi v tovarni je odšel peš v celjsko bolnišnico. — Pri Zorku Ivanu na Hribu v Lahovem grabnu je pomagal po očetu semkaj pristojni rudar iz Nemčije Zorko Pepi obtesavati bukove železniške prage. Ker močni, 22letni rudar ni bil še

dosti vaje sekire, si jo je na Silvestrov večer zapodil z vso močjo v členke nad stopalom desne noge.

* **Obup mladega trgovskega vajenca.** Na praznik Treh kraljev si je končal v Ljutomeru mlado življenje trgovski vajenec Julij Bauer. Popoldne je v družbi drugih trgovskih vajencev in deklet popival v neki ljutomerski gostilni. Pri učnem gospodarju so ga pogrešali in ko se je vrnil, so ga kajpada opomnili, da se ne sme potepati po mestu. Nato je šel še enkrat zdoma kljub opominu, a se je hitro vrnil. Poslali so ga v klet po premog. Ker se dolgo časa ni vrnil, je šla ponj služkinja ter ga našla sedečega na kletnih stopnicah. Ker je mislila, da je zaspal, ga je malce dregnila in dejala, naj že vendar prinese premog. Na svoje začudenje pa je opazila, da se je bil Bauer obesil, in sicer sedó. Poslali so takoj po zdravnika, ki pa je mogel ugotoviti le smrt. Kaj je gnalo 18letnega mladeniča v prerano smrt, ni jasno. Že nekaj dni je bil precej molčeč in potr. Najbrž je vmes neka ljubezenska zadeva. Razen tega je vplivalo nanj, da so se fantje norčevali iz njega zaradi neke telesne hibe. V zadnjih časih je v prostih dneh popival v družbi fantov in deklet, za kar je bil grajan. Vse to je povzročilo potrlost, v kateri si je vzel življenje. Bauer je bil iz premožne rodbine v Črensovcih, kjer je oče mesar in gostilničar. Truplo so prepeljali v Belčince.

* **AvtoBUS ga je ubil.** Upokojeni podpreglednik finančne kontrole 57letni Ivan Krečič, ki je opravljal posle občinskega preglednika na Črnučah, kjer je tudi stanoval, je odšel te dni po opravkih v razne gostilne na Ježici. Ko se je vračal iz gostilne pri «Ruskem carju», mu je nenadno privozil nasproti neznan luksuzni avto, ki je imel odprta žarometa. Močna svetloba je Krečiča trenutno oslepila. Luksuzni avto je zdrvel mimo njega. Trenutek nato, ko je hotel Krečič prekoračiti cesto, je že v polnem diru treščil vanj avtoBUS, ki vzdržuje promet med Ljubljano in Črnučami, ga podr in povaljal po tleh. Krečič je samo silno zavpil, nato pa takoj utihnil. Šofer je seveda ustavil motor in prav hitro se je razvedelo po vasi, da se je pripetila na cesti huda nesreča. Krečič je ležal na tleh v krvi in nezavesten. Reševalni avto je ponesrečenca odpeljal v splošno bolnišnico v Ljubljani, kjer je podlegel poškodbam.

«Kako postanem dober godec.»

Če knjižico pošlje brezplačno tvornica glasbil Meinel & Herold v Mariboru 104/B vsakemu prijatelju glasbe, začetniku ali pa že uvežbanemu. Zaletevajte jo takoj z običajno dopisnico! 368

* **Neznan mrtvec.** Na Ločici pri Vranskem so našli v četrtek 5. t. m. neznanega, okrog 65 let starega berača nezvestnega. Občina je odredila njegov prevoz v celjsko bolnišnico, neznanec pa je že med potjo od Zaleca do Petrovč umrl na vozu. Mrtvec je srednje velik, neobrit in je močno osivel.

* **Samomor poštarja v Cirkoveh.** V soboto se je vršil po naročilu poštne direkcije pregled na pošti v Cirkoveh. Inspektor g. Pavlič je pri tej priliki ugotovil primanjkljaj v znesku okrog 44.000 Din. Okrog poldneva je to svojo ugotovitev telefonično sporočil poštni direkciji v Ljubljani. Ko je pogodbeni poštar Vlado Dokša slišal ta razgovor, je potegnil iz žepa samokesa in se na mestu ustrelil. Pognal si je kroglo v glavo in je čez četr ure podlegel poškodbi. Primanjkljaj je nastal na ta način, da je Dokša pridržal zase denar, ki so ga kmetje plačali na pošti za davke.

* **Nov požig v Zgornjem Kašlju.** Dne 7. t. m. ob pol treh zjutraj je prebivalce Zgornjega Kašlja prebudil iz sna glas gasilskega roga. Vse je bilo na mah pokonci, saj je gorelo v domači občini. Sredi prijazne vasi ima svojo lepo domačijo posestnik Ivan Lukec, po domače Urač. Neznani požigalec mu je zanetil gospodarsko poslopje s skednjem, šupo za steljo in drvarnico. Pogorelo je vse. Stanovanjsko poslopje in blizu stoječi kozolec pa so rešili domači gasilci. Požrtvovalnim gasilem gre zahvala, da so ogenj tako spretno omeili. Na pomoč so prihiteli tudi gasilci iz Vevč,

Sostrega, Zaleca in Bizovika. Orožniki so uvedli preiskavo.

* **Nov velik požig na Sp. Polskavi.** Vas Spodnja Polskava šteje okoli 800 prebivalcev. Kmetje so dobri gospodarji, vendar tudi njim ne prizanaša kriza. Zadnje čase pa je posegla vmes še zločinska roka, ki jim sežiga domove in gospodarska poslopja. Vsa vas je v velikem strahu, da se ne bi zdaj pa zdaj pojavil ogenj pri tem ali onem kmetovalcu. Ni še dolgo, ko je bil obsojen pohorski požigalec na dosmrtno ječo, ker je v teku lanskega leta 26 posestnikom upepelil stanovanjska in gospodarska poslopja. Na Spodnji Polskavi pa je doslej že pet posestnikov prizadetih od požigalca, ki jim je uničil gospodarska poslopja do tal. Dasi so prebivalci organizirali nočno stražo, ki se v določenem času menja, doslej ni bilo mogoče zasačiti požigalca. V noči od preteklega ponedeljka na torek je zopet postal žrtev požara ugledni veleposestnik Karel Hrastnik. Goreti je začelo na gospodarskem posloppju, v katerem je bilo mnogo sena in poljskih pridelkov. Rešili so samo živino, vozove in razne kmetijske stroje, gospodarsko poslopje pa je pogorelo do tal. Domači gasilci so bili s svojo moderno brizgalno takoj na mestu in so gasili do ranega jutra. Gospodar trpi veliko škodo. Oblastva si vsestransko prizadevajo, da dobijo zločinca v roke.

* **V gostilno ne sme.** Okrajno sodišče na Brdu je prepovedalo Ivanu Urehku, rojenemu l. 1909. v Momčah in tja pristojnemu, obisk krčem za dobo enega leta po prestani kazni. Prepoved velja za čas od 5. t. m. do 5. januarja 1934.

* **Obsojena ponarejalca denarja.** V začetku lanskega maja so se pojavili v obmejni občini Libelich ponarejeni avstrijski srebrni šilingi in pa dvodinarski kovanci. Orožniki so po podrobnih poizvedbah izsledili ponarejalce denarja v osebah 24letnega delavca Feliksa Škorjanca in 32letnega tesarja Jožefa Gorenjaka, oba s Črneškega vrha. Gorenjaku se je tedaj posrečilo pobegniti v Avstrijo, kjer pa so ga oblastva kmalu prišla in je bil obsojen na šest mesecev ječe, ki jo je odsedel v celovških zaporih. Po odsluženih kazni so ga avstrijska oblastva izročila našim in je bil Gorenjak skupno s svojim pomočnikom Škorjancem te dni pred malim kazenskim senatom mariborskega okrožnega sodišča. Oba sta svoje dejanje odkrito priznala in povedala, da sta izdelala in spravila v promet 26 šilingov in tri dvodinarske kovance. Obsojena sta bila: Škorjanec na devet mesecev strogega zapore in 120 Din denarne kazni, Gorenjak pa na tri mesece strogega zapore in 120 Din denarne kazni.

* **Uboj pri Št. Janžu na Vinski gori.** Med vaškimi fanti iz Lipja in Črno ve v šentjanški občini je vladalo že dalje časa nasprotstvo, ki je kmalu prešlo v odkrito sovraštvo. Izmed Lipčanov se je fantom iz nasprotnega tabora najbolj zasovražil 27letni viničarjev sin Matevž Plešnik, ki je veljal za najbolj junaškega borca svoje soseske. V nedeljo 8. t. m. pod večer je prišel Plešnik v Obirčovo gostilno v Črnovi, kjer je ostal v družbi veselih fantov pozno v noč. Proti 23. uri je že šlo, ko sta stopila v gostilno še brata Josip in Franc Rožič. Kmalu sta se začela izzivalno obnašati in zbadati Plešnika. Zнала sta ga raztogotiti in izvabiti na plano pred gostilno. Zunaj so se iz teme pojavili še drugi fanti in skupno z Rožičema navali na Plešnika, ki se pa premoči ni ustrašil, marveč se je začel napadalec ljuto otepati. Ko pa je dobil od neznane roke s težkim predmetom hud udarec po glavi, je omagal in padel. Napadalec so se nato razbežali na vse strani. Na Plešnikove klice na pomoč so prihiteli ljudje iz gostilne in našli ranjenca v zadnjih zdihljajih pod drevesom. Plešnik, ki je kmalu nato izdihnil, je imel razbito lobanjo, tako da so se videli možgani. O strašnem dogodku so bili hitro obveščeni velenjski orožniki, ki so se takoj napotili na kraj dogodka. Odredili so predvsem, da je ubiti Plešnik ostal v prvotni legi, nato pa so začeli zasledovati napadalece. Posrečilo se jim je aretirati napadalec še v teku noči. Predvsem so prišli oba brata Rožiča, dalje Blaža Košana, Rafaela Viherja in Ludovika Pezmanca, ki so vsi doma iz Črno ve

in stari od 20 do 30 let. Odgnali so jih v ponedeljek zjutraj v zapore šoštanjskega sodišča.

* **Nočni vlom v gostilno.** V eni zadnjih noči se je pred policijsko uro skril v klet gostilne Marije Drčarjeve v Kacijanarjevi ulici v Mariboru neznan tat, ki je nato, ko je vse pospalo, vlomil vrata v gostilniško sobo in prebrskal vse predale. Odnesele je natakariči 200 Din drobiža, srebrno žensko zapestno uro in nekaj cigaret «Zeta» ter brez sledu izginil.

* **Drzen vlom.** V eni zadnjih noči je bil izvršen vlom v trgovino gospe Hermine Hrovatove v Šmihelu. V trgovini je vlomilec pobral vso malo zalogo tobaka, razne jestvine in 400 Din v gotovini. Vlomilec se ni zadovoljil samo s tem vlomom in je vlomil potem še v Hrastarjevo gostilno, kjer pa je prišel le v kuhinjo in ni našel ničesar.

* **Krojačice in šivilje obveščam,** da se prične krojni tečaj neprekinjeno 17. t. m. Oni, ki se hočejo priučiti dobremu krojenju, naj se nemudno prijavijo osebno ali pismeno pri Doranu Hojkarju, pri krojevalcu, trdka Stermečki, Celje.

* **Vsi podeželski gledališki odri** bodo gotovo z veseljem sprejeli vest, da je izšlo pred kratkim dvoje novih domačih dramskih del: veseloigra «Voda», ki jo z velikim uspehom igra tudi Narodno gledališče v Ljubljani, in žaloigra «Vrnitev», družinska drama. Obe knjigi se naročata pri Jožefu Vombegarju, Ljubljana VII, Celovška cesta 14 (pisarna Pax). Dobita pa se tudi v vseh večjih knjigarnah.

* **Času primerno.** Zaradi pomanjkanja gotovine se je trdka A. & E. Skabernè, Ljubljana, odločila sprejemati v plačilo tudi hranilne knjižice. Glej današnji oglas!

Resolucija banovinskega vodstva JRKD proti separatističnim zahtevam.

V torek popoldne se je vršila redna seja banovinskega vodstva JRKD. Udeležba je bila skoro polnoštevna, tako da so bili zastopani vsi srez dravske banovine. Razumljivo je, da je med prvimi točkami prišla na razgovor separatistična resolucija dr. Korošca in njegovih prijateljev. Govorniki so poudarjali, da je vest o teh, za slovenski narod pogubnih zahtevah povsod naletela na najostrejšo obsodbo in najodločnejšo odklonitev prebivalstva. Sporočili so, kako ljudje povsod zahtevajo, da se vsak sličen poizkus demagoškega zlorabljanja narodnih misli in obenem zlorabljanja današnjih hudih življenjskih razmer že v kali zatire.

Na seji je bila sprejeta naslednja resolucija:

V trenutku, ko zunanji in notranji sovražniki izkušajo omajati temelje naše državne ureditve, svečano izjavljamo, da smatramo državno celoto za najdragocenejšo svetinjo, posvečeno s krvjo in žrtvami naših najboljših sinov, in edinstvo naroda kot glavni vir sile in napredka naše države in njenega naroda. V tem vidimo zlasti mi Slovenci svetlo nado in edino jamstvo za uresničenje naše največje narodne misli: združitev vseh Slovencev v enotni jugoslovenski državi.

Odločno odklanjamo in ogorčeno protestiramo, da poizkušajo od naroda zapuščeni voditelji bivših političnih strank begati javnost za novimi političnimi programi, ki ogražajo uresničenje te najsvetejše misli s tem, da postavljajo zahteve, ki morajo slabiti državno zavest ter razkosati državni in narodni organizem, nas pa oddaljiti za stoletje od ustvaritve in izpolnitve sanj in preokb največjih srbskih, hrvatskih in slovenskih mislecev in narodnih voditeljev.

Srečni smo, da se lahko zbiramo okoli našega narodnega kralja Aleksandra I. in njegovega vzvišenega doma, ki sta nam jamstvo za trajno narodno samobitnost in lastno državnost. Spričo njegovih neprecenljivih zaslug za osvobodjenje in uedinjenje, kakor tudi za njegov kraljevski trud in priznanje za napredek naše države in našega naroda izražamo svojemu kralju neomajno vdanost in globoko hvaležnost.

Kako je Ančkin Andrašek na svečo noč kradel kokoši

Doli za potokom na koncu vasi je stala pred leti napol podrta bajta, v kateri sta živela samo dva prebivalca, mati in sin.

Mater so klicali za Ančko, sina za Andraška. Živela sta se, kakor so ju sumili vaščani, samo od tatvine. Andrašek je že v prvi svoji mladosti ukradel kakor sraka vse, kar mu je prišlo pod prste.

Pozneje, ko je malo odrasel, je bil še večji nič. Nekoč ga je pamet celo tako zapustila, da je šel h gospodu župniku in hotel plačati sveto mašo v namen, da bi mu dal Bog srečo pri tatvini. Župnik ga je seveda nagnal.

Po domači in tudi po sosednih vaseh je vedel Andrašek za vsak kurnik in za vsako kokoš, če je bila debela ali suha. Mnogo njegovih tatvin bi vam, dragi bralci «Domovine», lahko opisal, toda naj zadostuje za enkrat samo tista, ko je kradel na sveto noč kure iz županovega kurnika v domači vasi. Župan je bil skoro njegov sosed.

«Božični dan se bliža!» je nagovorila dobra mati Ančka svojega sina. «Samo nezabeljen krompir in koruzna juha bosta za obed na tako veličasten praznik!»

Andrašek nekaj časa molči, potem pa pravi, da še ne pomni praznikov brez pečenke ali česa podobnega. «Moram si pač malo razgledati po vasi. Najugodnejša prilika bo na sveto noč, ko odidejo ljudje k polnočnicam in hlapci ne bodo spali v hlevih pri živini, ker bodo v cerkvi.»

«Le glej, da bo kak petelin ali kaka mastna kokoš na sveti dan na mizi», mu odvrne mati.

Andrašek je po teh materinih besedah začel tuhtati, kje bi v vasi najlaže prišel do pečenke. Ker mu že od otroške mladosti ni dišalo delo, je kakor navadno nohajal po vasi in si ogledoval položaj.

Z županovim hlapcem sta si bila prijatelja. K temu je Andrašek najrajši zahajal. Tu si je tudi ogledal vso perutnino in odkril zelo debelo kokoš.

Andrašek je na sveti večer že komaj čakal trenutka, ko se odpravijo ljudje k polnočnicam. Že pred deveto uro je izginil svoji ljubi materi izpred oči in oprezoval okrog županove hiše. Kdaj bodo odrinili domači v cerkev.

Srečno je dočkal Andrašek ta odhod, nato pa se je zmuznil v hlev po plen.

Dolgo je potem stal v hlevu in poslušal. Ko se je čutil čisto varnega, je začel plezati v kurnik po že prej izbrano kokoš. Ker je bil kurnik pritrjen na tramove v sredini hleva precej visoko, si je moral tat postaviti stol, da je laže splezal skozi luknjo v kokošjo hišo.

Kaj bo pa zdaj? Luknja v kurniku je bila tako majhna, da je Andrašek dobil komaj glavo in obe roki skozi njo, potem ni mogel več ne naprej ne nazaj. Stol pa se je, ker je mahal z nogami, pod njim podrl.

Bil je ujet. Visel je kakor ptica na limanici. Ker je bil pretežak, da bi se potegnil kvišku, ni mogel dobiti nobene roke iz kurnika.

Nič drugega mu ni pomagalo, nego počakati na rešitev tistih, ki se bodo vrnili od polnočnic. Ves čas ga je spreletavala groza, ker tudi kokoši niso hotele molčati.

Ko so prihajali ljudje iz cerkve mimo županovega hleva, so se v trumah ustavljali pred hlevom in poslušali glasno kokošjo jezo.

Velika množica jih je že stala pri hlevu, ko so se vrnili tudi domov županovi.

Vsa družba je bila enih misli, da mesari kuna ali pa dehor v kurniku po mili volji. Ko je gospodar stekel v hišo po svetilko, je hlapec zamašil okrog hleva luknje, da bi jim ne ušla živa stvar, ki jim moti pernato živino.

Ko je prišel gospodar s svetilko, so vsi vdrli v hlev. Pa ni jim bilo treba loviti, ker je bila kuna že ujeta. Vse se je zakrohotalo.

«A tak je ta dehor?» so se čudili.

Dolge noge so visele skoro do tal, glava in roke pa so bile pri stropu v kurniku.

«Za to kožo boš, župan, gotovo mnogo izkupil!» so vreščali gledalci.

Potem so potegnili visečega nesrečnika iz pasti in spoznali Andraška.

Kaj je obedovala na božični dan uboga Andraškova mati, ne vem, samo to vem, da je županova kokoš takrat ostala pri življenju in da je Andrašek tisti božič pretolkel v zaporu, kamor so ga spravili orožniki. Matija Belec.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

OTVORITEV KMETIJSKEGA ZIMSKEGA TEČAJA V PODZEMLJU.

Podzemelj, januarja.

Iza praznik 1. januarja je bil v Podzemlju odprt težko pričakovani zimski kmetijski tečaj, ki bo trajal šest tednov. Da hrepenijo tudi naši belokrajinski kmetovalci po nadaljnji strokovni kmetijski izobrazbi, nam je bila v dokaz nabito polna šolska soba v novi šoli v Podzemlju. Pri otvoritvi so bili navzoči vsi občinski odborniki, moške in mladeniči, bodoči gospodarji na naših kmetijah, tako da je bilo na tečaju 140 mož in mladeničev, željnih strokovne izobrazbe. Med njimi smo opazili tudi mladeniče in moške iz sosednjega naprelnega Gradaca.

Tečaj je otvoril sreski kmetijski referent gosp. Ivan Kenda, sreskega načelnika je pa zastopal učitelj g. Vladimir Tončič, ki je dodeljen sreskemu načelnstvu v Metliki. G. Tončič je pozdravil udeležence tečaja v imenu sreskega načelnika in zagotovil kmetovalcem, da bodo oblastva storila vse za nadaljnjo strokovno izobrazbo in za povzdigo kmetijstva v Beli krajini. Omenjal je potrebo in pomen kmetovalčeve nadaljnje strokovne izobrazbe zlasti glede na sedanje hude gospodarske prilike, pojasnil vzroke svetovne gospodarske krize in prizadevanja raznih činiteljev, da se kriza omili. Razvila se je razprava o programu tečaja. Kmetovalci so postavili tudi svoje predloge in obrazložili obenem svoje težave. V živahnem razgovoru so se kmetovalci tudi pritoževali zaradi previsokega obdavčenja zemljišč ob Kolpi. Domači šolski upravitelj g. Matko Ljubič je zatem kmetovalcem pojasnil razvoj stanovskih organizacij in očitno potrebo organizacije kmetovalcev.

Tako je bil odprt po udeležbi doslej največji belokrajinski kmetijski tečaj, ki nam že po živahni otvoritveni razpravi obeta, da bo rodil uspehe. Tečaj se bo vršil vsak četrtek in nedeljo. Vsekakor je pohvaliti naše vrle kmetovalce, ki tako stremijo za strokovno izobrazbo.

PREKMURSKI GLASNIK

Iz Šalovcev nam pišejo: Dne 22. t. m. se bo vršil redni občni zbor Sokola v Šalovcih ob 17. v šoli. Dnevni red: čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora, poročila funkcionarjev, volitev novega odbora in slučajnosti. Posebno se pozivajo bratje, ki še niso prekoračili 26. leta, da se gotovo udeležijo zbora, ker se na koncu občnega zbora pogovorimo zaradi I. pokrajinskega zleta v Ljubljani, na katerem bomo sodelovali kot telovadci. Na plan torej! Udeležba obvezna za vsakega brata in vsako sestro. Posebna vabila se ne bodo razpošiljala.

NAŠI NA TUJEM

WESTFALSKO PISMO.

Bochum - Gerthe, januarja.

Pred kratkim nas je zapustil in odšel v večnost rojak vdovec g. Janez Jerskan, po rodu iz Litije. Imel je 62 let. V tujini je bil polnih 35 let in je delal neprestano v enem in istem obratu (ceha Lothringen). Zapustil je sina Jožeta in štiri hčere, ki so vsi poročeni. K zadnjemu počitku smo priljubljenega rojaki spremili v velikem številu. Dobremu članu Jugoslovanskega delavskega društva naj bo lahka tuja zemlja, sinu in hčeram pa naše iskrene sožalje!

Božično obdarovanje naše dece smo imeli dne 18. decembra. Obdarovanih je bilo 37 otrok našega društva, ki je kljub hudim težavam prav dobro gospodarilo. Obiskala so našo prirediteljo tudi sosednja društva. Samo eno sosednje bratško društvo se ni udeležilo naše prireditve. Ne vemo, zakaj.

Vsem čitateljem in čitateljicam «Domovine» na tujem in v domovini želimo v novem letu vsi srečo: Martin Podlogar, Ignac Repše in Janez Kurent (Št. Janž na Dolenjskem), Franc Brinovec (Št. Jurij pod Kumom), Albert in Stefan Holčer (Pokoše pri Ptuj), Franc Radač (Blanca), vdova Cilenškova (Celje), Karel in Anton Gilčvert (Konjice), Janez Pajk (Zabukovje), Franjo Budner (Krško), Jakob Inkret (Ptuj), Karel Steif (Celje), Franc Brdnig (Konjice), Blaž Pirs (Ptuj), Blaž in Rudolf Murn (Trbovlje), Franc Petje (Šent Rupert na Dolenjskem), Jernej Flies (Loka pri Krškem), Franc Kraker (Novo mesto), Janez Wruss (Maribor), Jožef Onic (Ptuj), vdova Marelova (Trbovlje), Janez Zalokar (Zagorje) in Jože Kužnik (Mirna peč na Dolenjskem).

Umiranje med ameriški rojaki. «Prosveta», glasilo Slovenske narodne podporne jednote v Chicagu, je objavila letos žalostno statistiko svojih članov, ki so umrli v času od marca do oktobra in za katerimi je jednota dedičem izplačala zavarovalnine. Statistika ni povsem popolna in izkazuje 200 umrlih članov; med njimi je 150 Slovencev, nekaj Hrvatov in Srbov, ostali pa so Poljaki, celo Nemci in en Rus. Med vzroki smrti beleži statistika največkrat srčno napako (26 primerov). Srčna napaka je prav gotovo v vzročni zvezi s prehudim, prenapornim, divjim delom, na katero so naši izseljenci pogosto obsojeni. Visoko število zavzemajo jetični (23) in pa rak (21), dvojje značilnih delavskih bolezni. Silno visoko je število samomorilcev (18). V tej številki je v nebo vpijoče izražena vsa strahotna žaloigra, ki jo v teh hudih časih preživljajo naši izseljenci v Ameriki. Beda je v Ameriki čisto drugačna kakor v stari domovini, pri nas se človek lahko v stiski prebije vsaj od milosrčnosti tistih, ki kaj imajo. V Ameriki pa je malo usmiljenja. 18 samomorilcev med 200 umrliimi pomeni, da približno vsak deseti naš izseljenec v Ameriki umre od samomora. Pa te številke se nanašajo samo na organizirane, zavarovane rojake, ki v gmotnih zadevah navadno niso na najslabšem. Samomori teh naših izseljencev se vršijo v najlepših, najzrelejših letih; največ jih je med 32. in 50. letom. Najstarejšima samomorilcema pa je bilo 60 in 71 let. Starčkom je v Ameriki gotovo najhujše. 15 jih je umrlo za pljučnico, 12 je bilo ponesrečenih v rudniku, 14 je bilo ubitih od avta, vlaka, zrakov, 4 so bili umorjeni (od roparjev, v pouličnih bitkah). Tako umirajo naši ljudje, ki so v Ameriko sreče iskat zase in za svoje.

Slovenski zvečni film v Ameriki. V New Yorku so pretekli mesec prvič začeli predvajati slovenski govoreči film «Ljubav in strast». Vse v filmu, govori in pelje, je slovensko. V filmu nastopa Rahela Davidovičeva.

Ameriške novice. Kakor piše «Ameriška domovina» bo za mestnega sodnika v Clevelandu imenovan naš rojak Fran Lavše. — V bližini Forest Cityja je rojak Pavel Turk dobil delo pri gradbi nove ceste. Ko se je zjutraj peljal na delo, je prišel pod kolo cestne železnice, ki mu je dvakrat zlomilo levo nogo, dobil pa je tudi notranje poškodbe. — Franca Bučarja je v bližini Brondaleja zadel avtomobil tako nesrečno, da je Bučar umrl na potu v bolnišnico. — Pri zadnjih volitvah je bil rojak Josip Galičič v Rock Springsu izvoljen za državnega pravdnika. Galičič je prvi Slovenec, ki ga je doletela ta čast. — V mestu Gilbertu so bili izvoljeni za občinske moške rojaki Ivan Kramarč, Alojzij Intihar, Josip Potočnik in Fran Erčul. Zadnji je obenem občinski sodnik. — Dve sliki znanega slovenskega slikarja Peruška sta bili sprejeti v umetniško galerijo v Washingtonu.

Iz Hervest-Dorstena (Nemčija) nam pišejo: Draga «Domovina», po daljšem času se tudi mi zopet enkrat oglašimo. Časi so vedno slabši, kriza nas čezdalje bolj tišči k tlom. Že smo mislili, da bomo letos morali opustiti obdarovanje malčkov, pa se nas je spomnila domovina, da si sicer tudi sama preživlja hude čase. Jugoslovensko delavsko društvo v Hervest-Dorstenu se toplo zahvaljuje za velikodušni dar g. banu dravske banovine. S tem darom smo lahko obdarovali deca našega članstva. Lepa hvala tudi g. Pavlu Bolhi za njegov trud in obisk.

Iz La Machine (Francija) nam pišejo: Pisec teh vrst prosi za malo prostora v «Domovini», ki jo vedno rad bere. Tukaj nas je približno okrog 150 Jugoslovenov. Gre nam še za sijo, da si se ne smemo preveč pohvaliti. Mučimo se po črnih rojih za naš vsakdanji kruh in rečemo samo: «Stokrat blagor tistim, ki ne okusijo tujega kruha in ga še lahko v svoji domovini zaslužijo. Prilagam šopek trobentice, ki smo jih natrgali v tujini v mesecu januarju. Ivan in Rozalija Gajšek (Grobčno-Stopče), Pavel in Marija Anzelmi (Loka pri Zidanem mostu).

Iz Cranbrooka (Kanada) nam pišejo: Delavske razmere so tukaj izredno slabe. Res dela mnogo delavcev na državnih cestah, a s plačo po štiri cente na uro in s hrano, kar je pičel zaslužek. Doma se zasluži več. Staršem, sorodnikom, prijateljem in znancem želimo mnogo sreče v novem letu, tebi, «Domovina», pa mnogo novih naročnikov: Šterk, Kordiš in Perše.

Listn'ca uredništva

Brezovica pri Kočevju. To je osebni napad in ne spada v list.

Dortmund. Poizkusite iti v Italijo, pa boste videli, kako je.

Globoke. Zakon štiti kmeta, ki nikakor ne more plačati dolgov. Če kmet nima denarja, a je njegovo posestvo v ceni znatno padlo, tudi deležev bratom in sestram ne more takoj izplačati.

Eijgelshoven. Morda ste dali napačen naslov.

L. B. C. 110. Ž. V načelu gotovo, toda zgradarina v vašem primeru mora biti silno majhna.

Stanetinci pri Sv. Bolfenku pri Središču. Ako se pometanje ne vrši v redu, javite oblastvom!

Sv. Vid pri Pristavi. Ne gre! Preosebno! Veliki Dolinci. Ni za tisk, ker je žaljivo in tožljivo.

Vrholje. Kolikor nam je znano, je zdaj naseljevanje nemogoče.

ŽENSKI VESTNIK

Za kuhinjo

Pikantni goveji zrezki. Od pljučne pečenke nareži zrezke, jih tanko stolci, posoli, posuj nekoliko s poprom in s sladko papriko, majaronom, zelenim sesekljanim peteršiljem in moko. Nato pa naloži na vsak zrezek toliko tanko narezane čebule, kolikor je moreš naložiti na zrezek. V kozi razbela mast in položi zrezke na mast tako, da pride čebula spodaj. Tako zrezke peči in jih vedno z vilicami premikaj, da se čebula ne prismoči. Ko se je čebula zarumenila in so se zrezki zapekli, jih obrni in zapeki še na drugi strani, nato zalij z malo vode. Sok naj bo drug gostljat, a vendar ne pregost. Daš z dušenim rižem, makaroni ali cmočki na mizo.

Jabolčna pita. Kilo jabolk olup, razreži, iztrebi in skuha v dveh žlicah vode, žlici ruma in malo sladkorja. Jabolka naj bodo popolnoma gosta; če so se prerediti skuhalo, jim sok odcedi skozi sito. Na deski vmesi v testo: 20 dek moke, 18 dek sirovega masla, 6 dek sladkorja, žlico ruma in en rumenjak. Umešeno testo tanko razvaljaj, razvaljano testo obreži v velikosti pekače in ga položi v pekačo. Testo nekoliko nabodi z vilicami, ga malo speci in vzemi iz pečice, še preden je porumenilo. Nato po testu pomaži s poljubno mezgo, nadevaj s pripravljenimi jabolki,

iz obrezanega testa pa napravi dolg tanek svalik, ga položi okoli roba po testu in pito do dobrega speci. Pečeno in hladno razreži.

Krema za torte. V lonec deni četrt litra mrzlega mleka in tri žlice moke. Postavi na štedilnik in pridno mešaje kuhaj tako dolgo, da se zgosti. (Mora biti tako gosto kakor žganci.) Potem postavi na hladno, in ko se je popolnoma ohladilo, primešaj 14 dek sladkorja, 14 dek sirovega masla in nekoliko vanilijevega sladkorja ter dobro mešaj, da postane slično smetani. S to kremo nadevaj lahko vsako torto, ker je zelo okusna in poceni. Kremo pa tudi lahko izpremeniš s tem, da dodaš ali malo kakava, čokolade, orehov, možen črne kuhane kave, ruma ali kaj podobnega.

Praktični nasveti

Kako lakiramo nov pod. Najprej namažemo pod z redkim firnežem, kateremu primešamo nekaj barve. Mazati je treba hitro in ne varčevati, ker se hitro suši. Potem namažemo še enkrat z gostejšo barvo in pustimo, da se tri do štiri dni suši. Ko je pod popolnoma suh, ga namažemo z jantarjevim lakom, ki se pa že v nekaj urah posuši. Imamo pa tudi druge lake za pod, vendar se ti, zlasti pa spiritoz lak, ki se zelo naglo suši, ne obnesejo tako, ker ne prenesejo umivanja. Z jantarovim lakom lakirani pod pa lahko umivamo z mlačno vodo in mehko ščetjo. Mila pa ne uporabljajmo.

Preproge sušimo na več načinov. Običajno jih obesimo čez drog in iztepemo. Ako pa hočemo posvežiti barvo, položimo preprogo na tla in potresemo s prekuhanim očetim čajem (tega je treba seveda delj časa spravljati) ter ga raznesemo z metlo ali s ščetjo po preprogi, da se čaj povsod raztrosi. Pozimi pa položimo preprogo z zgornjim delom na sneg, jo dobro stegnemo, sneg pa potem odstranimo s ščetjo.

Lesene žaluzije (polkna) osnažimo s čopičem in z vlažno krpo. Ko se posušijo, jih namažemo s petrolejem. Tudi barvane stopnice namažemo, ko smo jih osnažili, s petrolejem.

ZANIMIVOSTI

Nastanek in zdravljenje glavobola

Glavobol je menda najbolj razširjena bolezen. Ta nadloga nastaja iz najrazličnejših vzrokov, zato je za presejo in zdravljenje glavobola nad vse važno, da najdemo prave vzroke bolezni. Glavobol se pridruži rad najrazličnejšim boleznim, vendar pa je tudi samostojna bolezen, ki ji pravimo trajni glavobol. O bistvu in vzrokih te vrste glavobola smo že malo poučeni. Pomagamo si z domnevmi o motnjah krvnega obtoka in prehrane, ne poznamo pa pri tej zelo razširjeni obliki glavobola nikakih na telesu vidnih izprememb. Ker ga najdemo tako pri slabotnih, malokrvnih osebah kakor pri polnokrvnih, valimo krivdo za bolezen tako na pomanjkljivo kakor tudi premočno prekrvitev možganov.

Prav pogosto naletimo na trajni glavobol pri živčno slabotnejših, kjer ima med drugimi nevspešnostmi navadno glavno vlogo, pokaže pa se tudi pri ljudeh, ki so sicer čisto zdravi. Običajni vzrok je po večini telesna ali duševna utrujenost po prekomernem delu. Neredko pa se pokaže ta glavobol že v zgodnji mladosti in ostane bolniku zvest vse življenje. Prav zanimivo je tudi vprašanje, kje nastane ta glavobol. Če morejo nastati bolečine naravnost v možganski snovi, ne vemo za gotovo, pač pa so za bolečino občutno možganske kožice, ki so napete preko možganov. Zato tudi sem postavljamo sedež glavobola. Za mnoge primere trajnega glavobola domnevamo, da ga povzroči pomanjkljivo izločevanje možganske tekočine. Da bi danes kaj gotovega o tem glavobolu vedeli, pa ne smemo trditi.

Kot spremljevalca obolenj dobimo glavobol pri vseh vročinskih boleznih. Primerov ni treba navajati, ker pač vsakdo, ki je kdaj imel kako vročino bolezen, ve, da je to res. Pri boleznih žlečca in črev, pri prepolnem želodcu, prav posebno pa pri trajni zapreki nastopa glavobol, ki je posledica zastrupljenja s plini, ki se tvorijo v telesu. Na glavobol naletimo pogostoma tudi pri raznih slabokrvnih ljudeh in ga tolmačimo kot posledico slabe prehrane možganov. Med ljudstvom je najbolj poznan glavobol, ki se kaže po zastrupljenjih, saj ga občuti po zastrupljenjih z alkoholom kot prav neprijetnega «mačka». Za zastrupljenje imamo tudi glavobol pri ledvičnih boleznih, posebno pri zgrbljenosti ledvic, ker zastajajo mnoge strupene snovi, ki bi jih zdrave ledvice izločile, v telesu.

Na kratko moramo govoriti tudi o migreni. Ženske pravijo rade vsakemu glavobolu migrena, kar pa ni prav. Migrena pravimo tistemu enostranskemu glavobolu, ki bolnika kar nenadno napade in ga spremljajo znatne motnje splošnega počutja; posebno žlečec kaže slabosti, ki pridejo pogosto v bljuvanje. Napad migrene, ki se pojavlja v gotovih razdobjih, naznanijo bolniku neki prav točni znaki: motnje vida (delajo se tema in iskre pred očmi), slabosti, zehanje in slično. Po krajšem ali daljšem času nastopi bolečina, ki se razteza največkrat na levo plat glave, posebno na sence, včasih pa kar na vso glavo. Napad traja nekaj ur, a tudi po cele dneve, v prav hudih primerih celo dalje. Do drugega napada se lahko bolnik čisto dobro počuti. Prava migrena je navadno podedovana bolezen in je trajna, ker imajo taki bolniki poškodovano živčevje. Ko pa pridejo taki bolniki v leta, nastopajo napadi navadno redkeje in slabše, če že čisto ne izginejo.

Da povzročajo glavobol bolezni, katerih sedež je na glavi ali v njej, je pač umljivo. Prav pogosta je bolezen, ki jo navadno prezremo. Na glavi priboče dosti živcev na površje. Če se ti vnamejo ali sicer obolijo, nam povzročajo silne bolečine v glavi in v licu. Vnetja čelnih in čeljustnih votlin in nosne, ušesne in vratne šupljine so združena vedno s hudim glavobolom.

Prav posebno hud, da prav neznošen glavobol napade bolnika, ki se mu dela v možganih tvor ali bula, ki tišči na možgane, ker koščena lobanja pač ne odneha. Te trdovratne bolečine so večkrat edini znak, ki opozori zdravnika na možganski tvor. Pri natančnejši preiskavi očesnega ozadja z očesnim zrcalom se najdejo seveda še drugi znaki, ki upravičujejo določitev bolezni.

Včasih naznanja glavobol mnogotera obolenja oči, posebno notranjih delov, kar se dožene le s točno očesno preiskavo. Tudi oko, ki bi potrebovalo za dober vid primerne leče, povzroča glavobol, ki izgine, čim dobi oko primerno steklo. Pri tem je potrebno poudariti, da naj se bolnik zaradi naočnikov obrne vedno na zdravnika specialista, ne pa kar na optika. Še ni dolgo tega, ko je pisal neki angleški strokovni list, da je trpelo petdeset bolnikov, ki jim je neki optik dal kar brez preiskave naočnike, za hudimi očesnimi in splošnimi boleznimi, ki jih optik naravno ni mogel ugotoviti, bolniki pa so plačali svojo malomarnost z neozdravljivostjo ali celo s smrtjo.

Citatelj vidi pri popisovanju teh glavnih vzrokov glavobola, kako hudo je spoznati leglo te mučne bolezni. Še zdravniku je hudo dognati vzrok glavobola in s tem določiti način zdravljenja. Zato je kaj nespametno hoditi okrog mazačev in konjačev. Če ti zdravnik ni mogel pomagati, pojdi v bolnišnico, ne pa k mazaču.

Zdravljenje glavobola je kakor njegovi vzroki zelo raznolično. Zdravila, elektrika, masaža, zdravnikov nož so sredstva, ki preganjajo ali celo preženejo glavobol. Vesten zdravnik se ne bo nikoli zadovoljil s tem, da prežene le začasno z zdravilom (aspirinom, piramidonom, togalom) bolečine, nego ne bo odnehal, dokler ne najde korenin glavobola, da jih izpodreže s primernim zdravljenjem in reši bolnika sicer navadno nevarne, pač pa zelo mučne bolezni.

× **Velika železniška nesreča v Rumuniji.** V torek 8. t. m. se je pripetila v bližini Bukarešte huda železniška nesreča. Na progi Bukarešta—Krajova sta nedaleč od severnega kolodvora trčila v največji brzini brzovlak, ki je odhajal iz Bukarešte, in osebni vlak, ki je vozil proti Bukarešti. Osebni vlak je skočil s tira in se je pet vagonov popolnoma razbilo. Vlak je bil nabito poln in je zaradi tega zahtevala nesreča mnogo človeških žrtev. Iz Bukarešte je bil takoj odposlan pomožni vlak. Reševalna dela zelo ovira debel sneg, ki je zapadel zadnje dni. Ker še neprestano gosto sneži, je razkopavanje razvalin razbitih vagonov zelo otežkočeno. Boje se, da bo mnogo ponesrečencev pod razvalinami zmrznilo.

× **Ozdravljeni slepci.** Profesor dr. Stahler je predstavil na Dunaju Društvu zdravnikov več ko deset z Röntgenovimi žarki popolnoma ozdravljenih slepcev. Vsi ti bolniki so postali žrtev možganskega vnetja, ki je povzročilo bljuvanje, neznošen glavobol in naposled popolno ostenelost. Znanost ni mogla pomagati tem bolnikom. Vsi so bili obsojeni na mučno smrt. Primeri ozdravljenja so bili nad vse redki. Profesor Stahler je kot prvi poizkusil obsevati obolelo možgansko skorjo z Röntgenovimi žarki. Izkazalo se je, da ti žarki zelo znižujejo krvni pritisk v možganih. Zaradi tega je postopno splahnula tekočina, ki je tlačila možgane. Naposled so pričeli delovati preprič onemogli očesni živci. Bolniki so po več letih popolne teme zopet zagledali luč.

× **Ameriški opomini avtomobilistom.** V ameriški državi Massachusetts stoji na križiščih in železniških prehodih naslednji napis: Kdor ni sit življenja, naj vozi počasi! Vozi hitreje, ako si napravil oporeko! Ali imate tekoči račun pri zdravniku? Naravnost na pokopališče!

× **Glad se občuti tudi v krvi.** Kri ima važno vlogo v lečenju bolezni. Mnogi učenjaki so mnenja, da so nekatere živčne in duševne bolezni posledica pomanjkanja ali preobilice gotovih snovi v krvi. Lečenje mora s tem računati, kakor računa tudi pri prirojeni ali po potresu možganov nastali slabomnosti. Ruski učenjak Čukičev je pa nastopil s podobno trditvijo tudi o gladi. Občutek gladi ne nastopi samo pri praznem želodcu, kakor smo vajeni misliti, temveč ga povzročijo tudi drugi pojavi. To je dalo omenjenemu ruskemu učenjaku pobudo, da je jel delati zanimive poizkuse. Sitemu psu je vzel nekaj kapljic krvi in jo vbrizgal lačnemu. In izkazalo se je, da je bil lačni pes takoj nasičen, čeprav je imel želodec še vedno prazen. Pes, ki je bil pred injekcijo zelo lačen in je prošil za jed, je zadovoljno legel kakor pes, ki se je bil pravkar do sitega najedel. To priča, da krožijo po krvi lačnega bitja gotove snovi, ki povzročajo, da se želodec skrči in potem šele sledi občutek gladi. Morda pridejo učenjaki v doglednem času tako daleč, da bo lahko nasititi rodbino. Oče se bo najedel, člani rodbine pa dobe injekcijo njegove krvi, pa bodo vsi siti.

× **Smrt najstarejše Nemke.** Te dni je umrla v Kölnu ob Renu najstarejša Nemka. Pisala se je Marija Zofija Gas in je ućakala visoko starost 114 let. Bila je vdova.

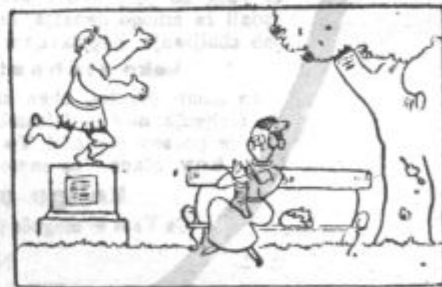
× **Kraljeva ljubica beračica.** Pred leti je slevela po svoji lepoti slavna belgijska plesalka Cleo de Merode, ki je bila ljubica kralja Leopolda, kar je njen sloves še povzdignilo. Bila je ena najlepših žensk onih časov. Kralj Leopold je bil strastno zaljubljen v njo in svoje ljubezni ni skrival. Za njeno srce se je potegoval tudi milijonar Jacques Lebaudy, ki je sklenil kupiti vso Saharo in si je tudi nadel ime «saharski cesar». Milijonar se je hotel z lepo plesalko oženiti, pa ga je zavrnila. Potem se je oženil z drugo slavno lepoticco iz pariškega gledališkega sveta, kar je pa bila njegova nesreča, kajti «saharska cesarica» je leta 1905. blizu New Yorka svojega moža baje po nesrečnem naključju ustrelila. Tudi takratni perzijski šah je bil zaljubljen v lepo plesalko. Imela je mnogo denarja in krasen grad blizu Pariza. Počasi se je pa njeno bogastvo razlezlo in zdaj pariški listi poročajo, da je tako ubožala, da mora no seimih v Franciji beračiti.

× **Bogastva noče.** Bela vrana je 19letni ameriški študent Gordon Spence, ki se na vse kriplje brani premoženja v znesku 400.000 dolarjev. To bogastvo mu je namenila bogata vdova Margareta Gillenova iz Filadelfije. Vdova zatrjuje, da je Gordon Spence njen sin in da se piše v resnici Evgen Chavis. Proti temu pa protestira študentova varuhinja Charlotta Bakerjeva iz New Yorka, ki grozi bogati vdovi s tožbo, če ne neha vsiljevati študentu denarja. Vdova pripoveduje, da je bil njen sin star dve leti, ko se je ločila od svojega moža Hunterja Chavisa. Takrat je bila siromašna in ni mogla skrbeti za svojega otroka. Privolila je, da ga je posinivila lasnica ugledne newyorške dekleške šole Spencejeva. Pozneje je dobila dečkova mati bogato dediščino in zdaj bi rada vzela sina k sebi. Z nasprotne strani pa zatrjujejo, da Gordon ni njen sin. Pravni zastopnik varuhinje dokazuje, da je posinivila lastnica dekleške šole drugega dečka. Po njeni smrti je bila določena za Gordonovo varuhinjo solastnica šole Bakerjeva. Fant sam pravi, da bogata vdova ni njegova mati in da noče od nje nobenega denarja. Tako se je zgodilo, da odklanja nekdo v teh hudih časih premoženje, ki šteje v dinarjih 24 milijonov.

× **Spretnost angleškega krvnika.** Nedavni samomor angleškega krvnika je vzbudil zanimanje ne samo za njegovega naslednika, temveč tudi za krvniški posel, ki gotovo ni vreden zavidanja. Krvnik v Angliji mora biti temeljito podkovan v svoji stroki in pred vsako usmrtitvijo mora napraviti še zelo skrbno preizkušnjo. Poznati mora točno obsojenčev težo, da lahko izbere dovolj trdno vrv. Po usmrtitvi pošljejo vrv naravnost angleškemu kralju. Tik pred obešanjem se mora še sam prepričati, ali je bila njegova izbira dobra. V noči pred usmrtitvijo obesi na konec izbrane vrvi vrečo peska enake teže, kakor je obsojenec, in tako preizkusi vrv, da bi ne doživel neprijetnega presenečenja, da bi se med obešanjem pretrgala. Od trenutka, ko stopi obsojenec na pručico pod vešali, pa do njegove smrti, ne sme miniti več kakor 14 sekund. Krvnik mora torej opraviti svoj posel zelo hitro in spretno. Za mesto angleškega krvnika so se potegovali tudi mnoge ženske.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Iznačljiva Špela.

Špela štrika nogavice, sitno rdeče ji je lice, ker nikjer nikogar ni, ki hotel zdaj Špelici v klobčič pavolo bi zviti, na uslugo revji biti.

Kip se kisló ji smeji... «Čakaj, dedec grdi ti, boš pa ti pomagal zdaj, saj ne bo te konec, kaj!» Nič ne brani se možak; proč ne more siromak!

Kje je vzrok bolečin?

To je najvažnejše vprašanje, če nas kaj boli. Vsekakor je zelo dobro, ako imamo vedno kako zdravniško zanesljivo domače sredstvo pri roki, kakor je n. pr. Feller-jev Elsa-fluid, ki se že več kakor 35 let uporablja za nego telesa in za obrambo zoper mnoga obolenja. Dobro služi pri revmatičnih bolečinah, prehladu, za masažo, pri trganju v sklepih, bolečinah v

Odobren od ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje Sp. št. 569 z dne 24. marca 1932.

križu, obrazu in po vsem telesu. Feller-jev Elsa-fluid se dobiva v lekarnah in strokovnih trgovinah po 6, 9 in 26 Din. Po pošti najmanj 1 zavojček (9 poskusnih ali 6 dvojnih ali 2 veliki specialni steklenici) za 58 Din, dva taka zavojčka 102 Din. Razpošilja ga lekarnar Evgen V. Feller, Stubica Donja, Elsa-trg 360 (savska binnovina).

Iz cirkusa.

Janez: Odkar nastopam v cirkusu z dresiranim tigrom in krotko ovco, imam velik uspeh.

Miha: «Kaj se tiger in ovca dobro razumeta?»

Janez: «Včasih ne, toda v takem primeru kupim novo ovco, pa zopet gre...»

Ni več mogoče.

Neža: «Ali veš, da pravijo o tebi, da si od dne do dne grša?»

Mica: «Že prav. Pri meni se to še lahko zgodi, pri tebi pa sploh ni več mogoče.»

A tako.

Gospod: «Ubožec, ali že od rojstva tako jec-ljate?»

Berač: «D-da, d-da. P-pa sam-mo, ka-kad-ar g-govor-rijm. S-sic-er n-nič ne j-jec-ljam...»

MALI OGLASI

21

Pomoč v sili!

Podpisani nudimo le še kratek čas brezplačno pomoč vsem onim članom bivše «Vzajemne pomoči» v Ljubljani, ki imajo že police, bodisi za posmrtnine ali za doto. Pišite takoj na te-le naslove: Stane Tomažič, Kranj. — Joško Samsa, Dolnje Retje, Velike Lašče. — Jakob Gregorec, Ptuj, Vošnjakova ulica 4. — Leon Sitar, Ljubljana, Baragova ulica 9. — Alojz Leskošek, Celje, Razlagova ul. 5.

Preklic.

Podpisani preklicujem, da nisem plačnik prejšnjih kakor tudi ne nadaljnjih izplačil, odnosno dolgov, ki bi jih napravila družina ali sorodstvo. Izvzet je samo sin. Andrej Kovač, posestnik in gostilničar, Domžale.

22

Nudim brezplačen

nasvet vsem onim članom bivše «Vzajemne pomoči» v Ljubljani, ki imajo police, bodisi za posmrtnine ali za doto. Pišite tako na naslov: Stane Tomažič, zastopnik, Kranj.

20

Kože veveric,

lepe, zimske, kupuje po najvišji ceni L. Rot, krznar, Ljubljana, Mestni trg 5.

23

Delo

v današnjih hudih časih si preskrbi še najlaže vsakdo s tem, da si uredi doma nekako domačo pletilnico. Mi nudimo delo vsakomur na ta način, da odvezujemo izdelane pletenine, dobavljamo prejo in izplačujemo mezdno za pletenje. To potrjuje mnogo zahval. Če želite tudi Vi dela in zaslužka, pišite zaupno po brezplačno navodila trdki: Domača pletarska industrija Josip Kališ, Maribor, Trubarjeva ulica št. 2, oddelek 5.

A. & E. Skabernè, Ljubljana

Uvoz in prodaja angleškega in češkega sukna, volnenega blaga in svile.

Važno!

V račun jemljemo (do preklica) tudi hranilne knjižice prvovrstnih ljublj. denarnih zavodov.

A. & E. Skabernè, Ljubljana

Nervozni umirajo zgodaj!

Ste li opazili pri sebi četudi le tuptam katerega izmed naslednjih znakov bližajoče se živčne oslabelosti?

Hito razburjenje, nerazpoloženje, drgljenje udov, nemirnost, utripanje srca, omelični napadi, tesnoba, nespečnost, nemirne sanje, neobčutljivost posameznih telesnih delov, plašljivost, prevelika razdražljivost spričo ugovaranja, ropota, duha, pozejanje po omamilih, tobaku, alkohola, čaju, kavi, trzanje očesnih vek ali migljanje pred očmi, naval krvi, tesnoba, muhavost, odpoved spomina ali govora, izredna nagnjenost ali odvrtnost. Ako se pojavi pri Vas kateri teh znakov nervoznosti, eden močan ali več hkrati, tedaj se Vaši živci resno oslabiljeni in potrebujejo okrepljenja.

Ne pustite tega vnaprejšnjemu napreju, ker slede temu lahko kmalu resne motnje duševnih zmognosti, kot nesmiselno govorjenje in nesavedna dejanja, hitra telesna propast in zgodnja smrt. Nič ni na tem, odkod Vaša živčna oslabelost, vabim Vas, pišite mi! Radevolje Vam

Zastonj in poštnine proslo enostaven način odkritjem

ki Vam bo pripravil veselo iznenadenje. Morda ste za razna sredstva izdali že mnogo denarja, dosegli pa v najboljšem slučaju le kratkotrajno zboljšanje. Zagotavljam Vam, da poznam pravi način

kako slabosti Vaših živcev odpomoči.

ta način prinese, obenem tudi zboljšanje razpoloženja, veselje do življenja, moč in delazmožnost, da, pisal mi je že marsikdo, da ga je povsem prerodilo. To dokazujejo tudi mnena zdravnikov. Stane Vas samo dopisnico. Pošljem Vam zelo poučno

knjižgo popoinoma zastonj.

Če Vam ni mogoče pisati takoj, si spravite ta oglas!

Nabiralna pošta:

ERNST PASTERNAK, BERLIN, SO.,

Michaelkirchplatz No. 13

Abt. 88

Razumljivo.

A: «Le zato sem se oženil, ker je bila moja izvoljenka povsem različna od ostalih žensk.»

B: «V čem pa je bila ta različenost?»

A: «Bila je edina, ki me je hotela...»

Najnovejše dvokolo z motorčkom 1 1/2, K. S., dvokolesa, šivalni stroji, otroški vozički, vozički za igrati in posamezni deli najceneje. Ceniki franko.

«TRIBUNA» F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov Ljubljana, Karlovška cesta št. 4.

NAZNANILO!

Vsem cenjenim odjemalcem najvljudneje naznanjam, da bom

PRESELILA SVOJO TRAFIKO

z dnem 16. januarja 1933. v hišo g. Gorjanca, hjer je hotel „Stara pošta“, poleg tvrde Ahačič & Sifrer.

Prodajala bom poleg tobaknih izdelkov tudi znamke in poštne vrednotnice, kolke, menice, vojne liste, stanovanjske pogodbe, priznanice, davčne markice, bolniške prijave; nadalje vse slovenske, srbske in hrvatske dnevnike, inozemske časopise, slovenske, hrvatske in nemške revije in modne časopise, vse kakor do sedaj.

Za obilen obisk se priporoča

Karla Kerč v Kranju št. 1, Kokrško predmestje.